

PEST MEGYEI ÖNKORMÁNYZATI
HIVATAL
1364 Budapest, V., Városház u. 7. Pf. 112

K i v o n a t

Pest Megye Önkormányzata Közgyűlésének
2020. augusztus 28-i ülésének jegyzőkönyvéből

Tárgy: Pest Megye Önkormányzata 2020-2024 közötti időszakra szóló gazdasági programja és fejlesztési terve

31/2020. (08.28.) PMÖ határozat

Pest Megye Önkormányzatának Közgyűlése

elfogadja Pest Megye Önkormányzata 2020-2024 közötti időszakra szóló gazdasági programját és fejlesztési tervét a határozat melléklete szerint.

Határidő: azonnal
Felelős: Szabó István, a közgyűlés elnöke

dr. Szép Tibor sk.
jegyző

Szabó István sk.
elnök

A kiadmány hitelül:

Nagy Edit

Gazdasági program, fejlesztési terv

2020-2024

PEST MEGYE ÖNKORMÁNYZATA

Előzmények

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-a alapján Pest Megye Önkormányzatának Közgyűlése hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért az önkormányzat a felelős. Jelen gazdasági program, fejlesztési terv a Közgyűlés megbízatásának időtartamára szól.

A törvény értelmében gazdasági program, fejlesztési terv helyi szinten meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.) 27.§ (1) bekezdése szerint a megyei önkormányzat területi önkormányzat, amely törvényben meghatározottak szerint területfejlesztési, vidékfejlesztési, területrendezési, valamint koordinációs feladatokat lát el. A megyei önkormányzat területfejlesztési-területrendezési feladatait a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény tartalmazza.

A 2014. évet megelőző ciklusban a megyei önkormányzat területfejlesztési tervezési feladatai voltak hangsúlyosak. 2013 decemberében került elfogadásra Pest Megye 2030-ig szóló hosszú távú területfejlesztési koncepciója, illetve 2014 augusztusában Pest Megye Területfejlesztési Programja, amely 2014-2020. időtávra szól, igazodva az uniós költségvetési ciklusokhoz. 2015-ben került jóváhagyásra a konkrét megyei uniós források felhasználására vonatkozó integrált területi program (ITP). A 2014-2019. évet felölelő önkormányzati ciklusban már a területfejlesztési végrehajtási feladatok domináltak.

Az Integrált Területi Program (ITP) a megyei területfejlesztési program által kijelölt stratégiai célok, fejlesztési prioritások közül azokra a fejlesztésekre fókuszál, amelyek a Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Programban (VEKOP) rendelkezésre álló forrásokból finanszírozhatóak.

Az Integrált Területi Programban Pest megye a VEKOP kilenc prioritástengelye közül három prioritástengely (1, 5, 6. prioritástengelyek) alábbi négy intézkedése forráskeretének felhasználását tervezhette meg, az alábbi összegekkel:

Vállalkozások növekedési potenciáljának erősödése Pest megyében	5,7 Mrd Ft
Fenntartható multimodális mobilitás elősegítése	1,8 Mrd Ft
Kisgyermeket nevelő szülők munkavállalási aktivitásának növelése	5,1 Mrd Ft
A leromlott településrészekben élő hátrányos helyzetű lakosság életkörülményeinek javítása, társadalmi és fizikai rehabilitációja	1,9 Mrd Ft

A fenti prioritástengely alapján kiírt támogatási felhívások 2016. évben lezárásra kerültek.

A támogatási kérelmek a 2014–2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet területi kiválasztási eljárásra vonatkozó speciális szabályok alapján kerültek jóváhagyásra a 2017. évben a Közgyűlés részéről.

A Korm. rendelet 5. melléklete alapján a megyei önkormányzat – a megye területén lévő megyei jogú város járásán kívül - a területén található települési önkormányzatok és területi kiválasztási

eljárásrendben kiválasztott projektek esetén a megyei jogú város járásában található települési önkormányzatok esetében is, e rendelet hatálya alá tartozó támogatásból megvalósuló közfeladat fejlesztési projektjei projektmenedzsment tevékenységének, valamint – a jogszabályban meghatározott – további tevékenységek ellátásában köteles részt venni, ha azt a települési önkormányzat kéri. Ennek megfelelően Pest Megye Önkormányzata a kizárólagos tulajdonában lévő Pest Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft. útján több települési önkormányzat által megvalósítandó VEKOP projekt esetében menedzsmenti feladatokat lát el.

A fejlesztési feladatok másik nagy forrását képezi a Pest megye Területfejlesztési Konceptiója 2014–2030 és Pest megye Területfejlesztési Programja 2014–2020 megvalósításához nyújtandó célzott pénzügyi támogatás felhasználásának feltételrendszeréről szóló 1517/2016. (IX. 23.) Korm. határozat (a továbbiakban: Korm. határozat) alapján a Kormány által Pest megye fejlesztésére biztosított 80 milliárd forint összegű keret.

Ennek előzménye, hogy a Kormány 2013/2015 (XII.29) Korm. határozata alapján támogatta Pest megye és Budapest közigazgatási határai mentén történő kettéválasztását önálló NUTS2-es régiókká, amelyet az Európai Bizottság elfogadott. Pest megye önálló régióvá válása az Európai Bizottság döntésétől számított második évben léphet hatályba (2018), első ízben csak a következő, 2021-től induló uniós fejlesztési ciklusban jelenthet a megyének – mint kevésbé fejlett régiónak járó – többletforrást.

Az ennek kompenzálására biztosított központi költségvetési támogatás az 1295/2016. (VI. 13.) Korm.határozat alapján Pest megye hatályos Területfejlesztési Konceptiójában és Területfejlesztési Programjában meghatározott célokkal és a gazdaságfejlesztési célú támogatások 60%-os arányával összhangban kerül felhasználásra a következő fő stratégiai fejlesztési irányok mentén:

- a) közvetlen vállalkozásfejlesztést szolgáló, a vállalkozások működési feltételeit és környezetét javító fejlesztések,
- b) turizmus, mint stratégiai ágazat fejlesztése,
- c) Pest megyei lemaradó térségek komplex fejlesztése,
- d) munkaerő mobilitását elősegítő közlekedésfejlesztés (belterületi utak, kerékpárutak, alacsonyabb rendű utak fejlesztése),
- e) önkormányzati közfeladat-ellátás infrastrukturális feltételeinek javítása,
- f) települések infrastrukturális ellátottságának javítása.

Jelen dokumentum készítésének időpontjában az alábbi konstrukciók kerültek lezárásra:

1. Mikro-, kis- és középvállalkozások telephelyfeltételeinek javítása Pest megye területén
2. Önkormányzati tulajdonú belterületi utak szilárd burkolattal történő kiépítésének, felújításának és korszerűsítésének támogatása gazdaságfejlesztési céllal Pest megye területén
3. Önkormányzati tulajdonú egészségügyi alapellátást nyújtó intézmények fejlesztésének támogatása Pest megyében
4. Települések felszíni csapadékvíz-elvezetés létesítményeinek fejlesztése, a települési vízgazdálkodás korszerűsítésének támogatása Pest megye területén
5. Önkormányzati tulajdonú óvodai ellátást nyújtó intézmények fejlesztésének támogatása Pest megyében
6. Önkormányzati tulajdonú vállalkozói parkok kialakítása és fejlesztése Pest megye területén
7. Mikro-, kis és középvállalkozások eszközberuházásainak támogatása Pest megye területén
8. Az önkormányzati tulajdonú belterületi utak szilárd burkolattal történő kiépítésének, felújításának és korszerűsítésének támogatása gazdaságfejlesztési céllal Pest megye területén (2. kör)
9. Mikro-, kis- és középvállalkozások telephely-feltételeinek javítása Pest megye területén (2. kör)
10. Helyi piacok fejlesztése Pest megye területén

11. Kerékpárutak létesítésének, felújításának és korszerűsítésének támogatása Pest megye területén.
12. Települések felszíni csapadékvíz-elvezető létesítményeinek fejlesztése, a települési vízgazdálkodás korszerűsítésének támogatása Pest megye területén” c. felhívás (2. kör)
13. Mikro-, kis- és középvállalkozások eszközberuházásainak támogatása Pest megye területén (2. kör)

A fenti két – döntő részben már odaítélésére és felhasználásra került – pénzügyi forrás döntően meghatározta az elmúlt ciklusban végzett munkánkat. Tekintettel arra, hogy az uniós fejlesztési periódusok hossza 7 év, míg a hazai önkormányzati ciklusok 5 évben kerültek a jogszabályban rögzítésre, a feladatok az egyes ciklusokban váltakozó ütemezésben és mértékkel jelennek meg.

A jelenlegi programozási időszak végéhez közeledve újra előtérbe fog kerülni a 2021-2027 közötti uniós fejlesztési ciklus tervezéséhez kapcsolódó munka. Ennek keretében várhatóan felül kell majd vizsgálni a megyei területfejlesztési koncepciót, el kell fogadni a 2027-ig tartó új megyei területfejlesztési programot.

Pest megye önálló régióvá válása

A 2021-2027-es uniós költségvetési ciklus tervezését, a rendelkezésre álló források mértékét alapvetően határozza majd meg Pest Megye Önkormányzatának 2016-ban sikerre vitt kezdeményezése.

Pest megye az uniós csatlakozásunk kezdete óta csak korlátozottan jutott hozzá azokhoz a forrásokhoz, amelyekre a tényleges fejlettségi szintjének megfelelően jogosult lett volna, s amelyekre égetően szükség lenne a térség belső kohéziójának erősítése és versenyképességének javítása érdekében.

A Pest megye 2018. évet megelőzően Budapesttel együtt a fejlett régióknak számító Középmagyarországi NUTS 2 régióba tartozott. Az EU átlagának százalékában kifejezve, az egy főre jutó vásárlóerő paritáson mért bruttó hazai termék (GDP/fő) értéke alapján kialakuló régiós besorolás azért kulcsfontosságú, mert ennek alapján kerül megállapításra az

- az EU kohéziós és vidékfejlesztési támogatásainak mértéke,
- a támogatható tevékenységek köre és a társfinanszírozás aránya,
- a támogatásokhoz kapcsolódó forráskoncentrációs megkötések,
- a jövedelemtermelő beruházásokra nyújtható támogatások mértéke (maximális támogatási intenzitás).

Pest megye önálló régióvá válása már 2001-től napirenden szerepelt, de különböző okok miatt 2018-ig nem vált valóra.

Az önálló régióvá válási szándék alapproblémája volt, hogy Pest megye átlagos fejlettsége jóval alacsonyabb a budapestinél, emellett Pest megyén belül is jelentős belső egyenlőtlenségek állnak fenn. Utóbbiak elsősorban a szuburbanizáció által érintett és a fővárossal intenzív, napi szintű kapcsolatot fenntartó budapesti agglomeráció települései és a megye agglomeráción kívüli térségei között jelentkeznek: az agglomeráción kívüli zóna, sőt, az agglomeráció bizonyos részei is, gyakorlatilag valamennyi társadalmi-gazdasági fejlettségi mutatóját tekintve lemaradásban vannak Pest megye fejlett agglomerációs térségéhez képest, így Pest megye perifériatárségei fejlettségi szempontból a kevésbé fejlett régiók szomszédos területeivel mérhetők össze.

Az önálló régióvá válás másik – országos kihatású – szempontja, hogy a régióban megvalósuló beruházások tovagyrúzó hatása révén döntő hatással vannak a teljes hazai beruházás és gazdasági növekedés ütemére.

Pest Megye Önkormányzata az önálló régióvá válási folyamat kezdeményezése, illetve megalapozása érdekében 2015-ben egy tanulmányt is készített, amelynek megállapításai a kormányzati vizsgálati anyagba is bekerültek. A tanulmány a versenyképesség, a társadalmi haladás és az általános fejlettség vizsgálata alapján egyértelműen alátámasztották, hogy Pest megye fejlett régiós besorolása egyáltalán nem megalapozott.

Számos vizsgálat és megalapozó tanulmány – módszertantól függően ugyan különböző mértékben – állapította meg, hogy a régiós besorolás miatt Pest megye a fejlettségéhez képest csupán a megyének egyébként járó források töredékéhez jutott hozzá.

A fejlett régió részeként Pest megye a hazai operatív programokból csak kis arányban részesült. A területfejlesztés fő forrása a Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (VEKOP), valamint az Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP), a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP) egyes, Kohéziós Alap által finanszírozott prioritási tengelyein. Pest megye nem részesülhetett a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP) és az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP) keretében meghirdetett intézkedések legnagyobb részéből, ahogy a Terület Operatív Program támogatásait is csak részben pótolta a „Pest megyei kompenzációs” források.

A célcsoportokat alapul véve megállapítható, hogy az általános gazdaságfejlesztés és a közszolgáltatások fejlesztésének forrásait csak a „Pest megyei kompenzációs” pályázatok pótolta. Egyes célleírások (minisztériumi kezelésű) célzott vállalati beruházásokat, ipar 4.0 és élelmiszeripari fejlesztéseket, hazai tulajdonban álló nagyvállalatokat támogattak. Az innovációs alap (NKFIA) az egyetlen, ami az innovációs szereplők széles körét – egyetemi, nagyvállalati, KKV, érett és újonnan induló vállalkozások – rendszeresen támogatja Pest megyében is. Az utóbbi kivételével azonban nem jellemző, hogy a meghatározó programok nem csak egy-egy, hanem több, egymást segítő pályázatot is elérhetővé tettek a megyében.

Ezek között a keretek között Budapesten mikrohitel program, a startup ökoszisztéma építése, valamint a vállalkozásokat segítő szolgáltatások fejlesztése; Pest megyében a KKV telephelyfejlesztés és kapacitásfejlesztés támogatása, valamint üzleti infrastruktúra fejlesztése került előtérbe.

Az innováció területén az NKFIA, azaz hazai költségvetési forrásból, tükörpályázat formájában, lényegében valamennyi GINOP pályázat megjelenhetett, vagy a pályázatok kerete bővült. A startup ökoszisztéma fejlesztéséhez is elérhetőek egyes hiteltermékek és a tőkeági finanszírozás, beleértve Hiventures, a Gazella 2 és a SZTA révén elérhető forrásokat. Az ilyen lehetőségekkel a megyei vállalkozások, és az itt élő emberek azonban sokkal kevésbé tudnak élni, mint a fővárosi cégek. Az ágazati és ipari modernizációt segítő eszközök – különösen a több elemből álló intézkedések – nem, vagy csak részben érhetőek el Budapesten és Pest megyében.

Összességében elmondható, hogy Pest megye számára kulcsfontosságú döntés volt, hogy a Kormány 2013/2015 (XII.29) Korm.határozata alapján támogatta Pest megye és Budapest közigazgatási határai mentén történő kettéválasztását önálló NUTS2-es régiókká, amelyet az Európai Bizottság elfogadott. A régiós besorolás 2018. január 1. napjától lépett hatályba, a területfejlesztési források vonatkozásában viszont ennek első ízben a 2021-2027-es uniós költségvetési ciklusban lesz érdemi relevanciája.

Területfejlesztési feladatok

A 2019-2024 közötti önkormányzati ciklus első részében (2020-2021) – a korábbi, fent ismertetett „kifutó” programok végrehajtási feladatainak ellátása mellett – az új uniós ciklushoz kapcsolódó tervezési feladatok dominálnak majd.

A területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet alapján az alábbi területfejlesztési dokumentumok felülvizsgálata, illetve megalkotása szükséges:

- Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció (2030)
- Pest Megyei Területfejlesztési Program 2021-2017

A 2014-2020-as ciklushoz kapcsolódóan a forrásfelhasználás hatékonnyá tétele érdekében az akkori Nemzetgazdasági Minisztérium koordinálásával készült el az Integrált Területi Program (ITP), amely – a fenti dokumentumok teljes tervezésre vonatkozó szemléletével szemben – kifejezetten a megyei önkormányzat kompetenciájába tartozó európai uniós forráskeretek felhasználásának szerkezetét, elvárt eredményeit és ütemezését határozta meg. Arra számítunk, hogy a 2021-2027-es ciklushoz kapcsolódóan a fenti dokumentumok mellett – ezúttal már több fejlesztési célt és jelentősen magasabb keretösszeget magában foglalva – egy új ITP megalkotása is szükségessé válik.

A tervezési feladatok jelen dokumentum készítésekor még nem határozhatóak meg teljeskörűen, tekintettel arra, hogy az uniós források összege, szerkezete és a felhasználásának módja, eljárásrendje jelenleg még uniós szinten sincs elfogadva. Az Európai Tanácsban 2020 júliusában kialakult, a többéves pénzügyi keretről szóló konszenzus az Európai Parlament, a tagállamok és más uniós szervek komplex döntéshozatali eljárásrendje, valamint elfogadott uniós szintű jogszabályok hiánya a tervezési feladatok pontos körülírását nem teszi lehetővé, azonban a kialakuló irányok alapján már jelen ciklusprogramban is meg tudunk fogalmazni célokat és következtetéseket.

A 2014-2020 időszakban 11 tematikus célkitűzés került meghatározásra, ami a következő években 5 célkitűzésre csökken, ezekből is az első két célkitűzés fő hangsúlya mellett kerülnek kidolgozásra az egyes operatív programok. Ezek a következők:

- **Intelligensebb Európa:** az innováción, a digitalizáción, a gazdasági átalakuláson és a kisvállalkozásoknak nyújtott támogatáson keresztül.
- **Zöldebb, karbonmentes Európa:** a Párizsi Megállapodás végrehajtásával, valamint az energiaügyi átállásba, a megújuló energiaforrásokba és az éghajlatváltozás elleni küzdelembe való befektetéssel.
- **Jobban összekapcsolódó Európa:** a stratégiai szállítási és digitális hálózatokkal.
- **Szociálisabb Európa:** a szociális jogok európai pillérének megvalósításával, valamint a minőségi foglalkoztatás, az oktatás, a készségek, a társadalmi befogadás és az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő hozzáférés támogatásával.
- **A polgáraihoz közelebb álló Európa:** a helyileg irányított növekedési stratégiák és a fenntartható városfejlesztés Uniószerte való támogatása révén.

Az ERFA keret 6%-a kötelezően a fenntartható városfejlesztésre fordítandó, helyi fejlesztési partnerségek révén, különböző eszközök segítségével.

A 2021-2027-es többéves pénzügyi keret összege 1074 milliárd euró, amelyet kiegészít még a Covid19-válság következményeinek kezelését szolgáló Next Generation EU (NGEU) pénzügyi alap, amely az EU

által felvételre kerülő tőkepiaci hitelre épül. E keret összege – a 2021-2027-es pénzügyi kereten felül – további 750 milliárd euró, amelyből 360 milliárd euró kölcsönökre, 390 milliárd euró kiadásokra használható majd fel.

Az NGEU keretében az egyes programokra fordítható összegek a következők:

Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz: 672,5 milliárd EUR, amelyből

- kölcsön 360 milliárd EUR,
- vissza nem térítendő támogatás 312,5 milliárd EUR.

További alapok:

- ReactEU: 47,5 milliárd EUR,
- Európai horizont: 5 milliárd EUR,
- InvestEU: 5,6 milliárd EUR,
- Vidékfejlesztés: 7,5 milliárd EUR,
- Méltányos Átállást Támogató Alap: 10 milliárd EUR,
- RescEU: 1,9 milliárd EUR.

A többéves pénzügyi keret (2021-2027) 1074 milliárd összegű keretéből 330,2 milliárd euró fordítható majd gazdasági, társadalmi és területi kohézióra.

A kohézió előmozdítása továbbra is 3 alapon keresztül valósul majd meg: Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA), az Európai Szociális Alap Plusz (ESZA+) és a Kohéziós Alap felhasználásával a kohéziós politika a következő célok megvalósítására törekszik:

- „Beruházás a munkahelyteremtésbe és növekedésbe” a tagállamokban és a régiókban (322,2 milliárd euró);

Ezek tartalmazzák többek között a tagállami „mainstream” operatív programokat (2014-2020-es ciklust alapul véve a VEKOP, TOP, GINOP, EFOP, IKOP stb. programoknak mind az ERFA, ESZA és Kohéziós Alapból származó forráskeretét).

- az ERFA-ból támogatandó „európai területi együttműködés” (7,9 milliárd euró)

Ezek tartalmazzák – a 2014-2020-as kategorizálással élve – többek között az INTERREG V-A Szlovákia-Magyarország Együttműködési Program vagy az INTERREG Danube program pénzügyi alapjait (ezek kizárólag ERFA keretek), amelyekre Önkormányzatunk, illetve annak részvételével működő európai területi társulásaink (Pontibus, Rába-Duna-Vág ETT) is több alkalommal sikerrel pályáztak az elmúlt években.

A jövőbeli Pest megyei projektek szempontjából is fontos szempont, hogy az Európai Tanácsban kialakult konszenzus szerint „Beruházás a munkahelyteremtésbe és a növekedésbe” c. célkitűzésre vonatkozó társfinanszírozási arány nem lehet magasabb az alábbiaknál:

- a) 85 % a kevésbé fejlett régiók számára;
- b) 70 % az olyan átmeneti régiók esetében, amelyeket a 2014–2020-as időszakban kevésbé fejlett régióként soroltak be;
- c) 60 % az átmeneti régiók számára;
- d) 40 % a fejlettebb régiók számára.

A Kohéziós Alapra vonatkozó társfinanszírozási arány nem lehet magasabb 85 %-nál.

Az INTERREG programokra vonatkozó társfinanszírozási arány nem lehet magasabb 80 %-nál.

Szintén fontos szempont a későbbi projektek tervezés kapcsán, hogy a legalább 100 %-os bruttó nemzeti jövedelem aránnyal rendelkező tagállamoknak, illetve a fejlettebb régióknak az összes ERFA-forrás legalább 85 %-át „intelligens” és „zöld” célokra, legalább 30 %-át pedig „zöld” célokra kell fordítaniuk;

b) a legalább 75 %-os, de 100 %-nál alacsonyabb bruttó nemzeti jövedelem aránnyal rendelkező tagállamoknak vagy az átmeneti régióknak az összes ERFA-forrás legalább 40 %-át kell „intelligens” célokra fordítaniuk, és legalább 30 %-át „zöld” célokra;

c) a 75 %-nál alacsonyabb bruttó nemzeti jövedelem aránnyal rendelkező tagállamoknak vagy a kevésbé fejlett régióknak az összes ERFA-forrás legalább 25 %-át kell „intelligens” célokra fordítaniuk és legalább 30 %-át „zöld” célokra.

Magyarország, illetve Pest megye ez utóbbi, c) kategóriába tartozik majd.

A tagállamok a programozási időszak kezdetén döntenek majd arról, hogy a tematikus koncentrációt melyik – nemzeti vagy regionális – szinten alkalmazzák. Amennyiben egy tagállam úgy dönt, hogy a tematikus koncentrációt regionális szinten állapítja meg, annak követelményeit az adott tagállam ugyanabba a fejlettségi kategóriába tartozó összes régiója vonatkozásában határozzák majd meg.

A többéves pénzügyi keret és az NGEU alapján teljesített összes kiadásra együttesen egy 30 %-os átfogó éghajlat-politikai cél vonatkozik majd, amelyet az ágazati jogszabályoknak megfelelő célokban kell kifejezni. Ez utóbbi célokra meg kell felelniük annak a célkitűzésnek, hogy az EU 2050-re klímasemleges legyen, és hozzá kell járulniuk az új, 2030-ra elérendő uniós éghajlat-politikai célok teljesítéséhez.

Az Európai Tanács javaslata komplex képletekkel határozza meg az fejlettebb, átmeneti, illetve kevésbé fejlettebb régiókra allokálható forrásokat. A Pest megyére jutó keretösszeg felső határa még nem határozható meg pontosan, azonban Pest megye számára – a fentiekben ismertetett önálló régióvá válása eredményeként – a Magyarországnak a kohéziós forrásokra becsült 27-28 milliárd eurós tagállami keret igénybevételének lehetősége döntő többségében megnyílik. Érdemi forrásokból Pest megye 2014-2020 között – a fejlett régióba tartozás okán – nem részesülhetett. Így nem voltak elérhetőek többek között a GINOP, EFOP a KEHOP forráskeretének több mint 80%-a.

Összehasonlításképp: a 2021 utáni 27-28 milliárd euróra becsült kohéziós keretösszegeből az ERFA és az ESZA együttes becsült kerete kb. 20 milliárd euró, ehhez képest az egész korábbi Közép-Magyarországi régió számára kb. 0,9 milliárd euró fejlesztési forrás állt rendelkezésre a VEKOP-ban 2014-2020 között, amelynek kisebb része területi, nagyobb része ágazati célok megvalósítását szolgálta. E forrást egészítette ki az IKOP kb. 0,4 milliárd eurós, Közép-magyarországi célokra fenntartott kerete, illetve az egész ország területén megvalósított közlekedési nagyprojektek (TEN-T hálózatok), amelyek tipikusan nem lokális területfejlesztési, inkább országos szintű célokat szolgáltak.

Elérhető pontos számítások hiányában is megállapíthatjuk, hogy az önálló régióvá válás eredményeként a források döntő többsége Pest megyében elérhető lesz, így nagyságrendekkel nagyobb fejlesztési forrás fog a megye rendelkezésére állni több – országos és területi – operatív programból.

Annak ellenére, hogy az Európai Tanácsban a konszenzus a közelmúltban született meg, a Bizottság és a tagállamok részéről ezt megelőzően is egy sor olyan szakpolitikai irány és javaslat került megfogalmazásra, ami keretezi az időszak hazai, illetve regionális tervezését.

Ezzel párhuzamosan 2019-ben megkezdődött a hazai szakpolitika egyes szektorális stratégiai anyagainak felülvizsgálata, amelynek része az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió felülvizsgálata is, egyben felkészülés az uniós operatív programokhoz is.

Ezen előzetes tervezési folyamatot a 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó európai uniós kohéziós források versenyképességet növelő felhasználásának tervezéséről szóló 1023/2019. (II.11.) Korm. határozat szabályozza szektorális fejlesztési tervek megalkotásának folyamatát.

A fenti előzetes tervezési folyamatba a Pest Megyei Önkormányzati Hivatal is bekapcsolódott. Önkormányzatunk Tftv-ben meghatározott kötelezettsége folyamatosan vizsgálni és értékelni a megye társadalmi és gazdasági helyzetét, környezeti állapotát, adottságait, lehetőségeit; továbbá széleskörű kapcsolatrendszerrel és tapasztalattal rendelkezünk, amely nagyban segít rálátni a fejlesztési igényekre. Ennek alapján sikerült megfogalmaznunk – a 2030-ig szóló megyei koncepcióval összhangban lévő – fejlesztési irányokat, amelyek előzetes inputokat jelenthettek a szektorális fejlesztési tervek kormányzat részéről történő megalkotásában.

Fontos hangsúlyozni, hogy e fejlesztési irányok a tapasztalatainkra, ismereteinkre épülnek, és nem helyettesíthetők – a jogszabályokban is rögzített – tervezési folyamatot, amelyhez ugyanakkor ezek jó kiindulási alappal szolgálhatnak. Tekintettel arra, hogy a megyei területfejlesztési tervezés hivatalos folyamata még nem indult meg, e célrendszer, illetve beavatkozások a tervezési folyamat során akár jelentősen változhatnak, kiegészülhetnek, a hangsúlyok eltolódhatnak.

1. KKV szektor versenyképességének és termelékenységének javítása

Az elmúlt évtized gazdaságpolitikai eredményei, valamint a 2014-2020 programidőszak tapasztalatai alapján a hazai vállalkozásfejlesztés tartalma és az egyes érintettek feladatai jelentősen megváltoztak. A 2019-ben elfogadott új KKV Stratégia jól tükrözi ezt a változást, aminek fő szempontjai: (1) kiemelt célcsoportok lehatárolása és célzott támogatása (nemzetközi piacra lépő cégek, új vállalkozások, női vállalkozások, nemzedékváltás előtt álló cégek, komoly növekedést mutató vállalkozások, közép- és kisvállalatok és kisebb hazai nagyvállalatok, beszállítók...); (2) a több lábon álló intézkedések, illetve az egymást segítő vállalkozásfejlesztési tevékenységek erősítése.

A stratégia hét fő pillért határoz meg:

1. Vállalkozóbarát szabályozási és adózási környezet megteremtése
2. A KKV-k üzleti környezetének és az e-kormányzat eszközeinek fejlesztése
3. A KKV-k fejlődési képességének, innovációs és digitális teljesítményének erősítése
4. KKV-k finanszírozáshoz jutásának ösztönzése
5. A KKV-k nemzetköziesedésének elősegítése
6. A szükséges tudás megszerzése, a vállalkozói kultúra erősítése
7. Generációváltás támogatása

A megyei önkormányzat sajátos feladatait és lehetőségeit figyelembe véve a következő témák érdemelnek kiemelt figyelmet, elsősorban a 3., a 4., 6. és 7. pillérekhez kapcsolódva:

- a) Pest megyei vállalkozások kapacitásbővítése (eszköz, technológia)
- b) Pest megyei vállalkozások telephelyfeltételeinek javítása
- c) Gyors növekedésű vállalkozások komplex fejlesztéseinek támogatása
- d) Ipari inkubáció
- e) KKV-kat segítő mentorprogramok, technikai segítségnyújtás, üzleti intelligencia fejlesztése
- f) Képzés és szervezetfejlesztési tanácsadás a termelékenységének növelése érdekében
- g) Generációváltás a KKV-k jövője érdekében (családi vállalkozások)

h) Helyi üzleti infrastruktúra fejlesztése

i) Megyei befektetés-ösztönző szervezet működtetése

A termelékenység tartósan magas növekedésének alapfeltétele a GDP arányosan magas beruházási szint. A 2014-2020 programciklusban Magyarország elérte ezt a célt, azon belül Pest megyében is jelentősen növekedett a beruházási ráta, az évtized második felében pedig növekedett a hazai termelékenység is. A beruházások és a növekedés területi eloszlása azonban nem egyenletes, így Pest megyében is igen jelentősek a különbségek az egyes települések, térségek között.

További kihívást jelent a megyei vállalkozások viszonylag alacsony innovációs aktivitása, illetve az új megoldások, technológiák lassú térnyerése. Ez nem csak az innovációs szakpolitika számára jelent kihívást. Az új KKV stratégia is részletesen foglalkozik az innovációs tevékenységek és a KKV fejlesztés összekapcsolásával. A KKV-k esetében hangsúlyozva az innovatív megoldások alkalmazásának szükségét, az új technológiák bevezetésének gyorsítását, és a vállalkozásfejlesztés eszközrendszerének fejlesztését ebbe az irányba.

A kihívások alapján a következő prioritások emelhetőek ki:

Továbbra is kiemelt szempontként jelennek meg a vállalkozások versenyképességének növelése érdekében a kapacitásbővítő és telephelyek fejlesztését szolgáló támogatások.

Szintén kiemelt téma a gyors növekedésre képes vállalkozások fejlődésének támogatása.

A generációváltás támogatása arra a kihívásra ad választ, hogy a sikeres cégek egy jelentős részénél nem megoldott a házon belüli utánpótlás, sőt a hazai tulajdonban tartás sem. Éppen ezért cél a cégek megszűnését, vagy külföldi felvásárlását megelőző, több megoldást integráló beavatkozások bevezetése. Ennek módja a tanácsadás, technikai segítségnyújtás, majd a támogatott és irányított felvásárlás.

Meg kell szervezni a helyi vállalkozói közösség elérését, biztosítani a több lábon és több elemből álló vállalkozásfejlesztési szolgáltatások elérését, az ilyen szolgáltatásokat nyújtó, vagy közvetítő megyei és helyi szervezetek működésének feltételeit.

A területi szerepvállalás mellett szól, hogy a hazai vállalkozásfejlesztésben folyamatosan bővül a pénzügyi támogatásokhoz kapcsolt, vagy akár attól függetlenül nyújtott tanácsadás, képzés, személyre szabott fejlesztés, érettségi vizsgálat, technológiához való hozzáférés, hálózatosodás, partner keresés, nemzetközi piacra-lépés és egyéb támogatások eszköztára.

Fontos fejlemény az országos kezdeményezések és a területi szintű koordináció és a helyi vállalkozásfejlesztési szolgáltatások közötti kapcsolatok fejlődése. Ez azt jelenti, hogy a 2014-2020 időszak KKV fejlesztési intézkedései, elsősorban a GINOP pályázatok (mentorprogram, vállalkozásfejlesztés, inkubációs programok, exportfejlesztés és külpiaci kapcsolatok) jellemzően egy helyi, területi vállalkozásfejlesztésben tevékeny szervezettel közösen kerülnek megvalósításra, kölcsönös előnyök alapján. A helyi vállalkozói közösségek szervezése és elérése olyan hozzáadott érték, ami a legtöbb országos KKV fejlesztési pályázat számára kézzelfogható. Az újonnan elérhető támogatások megteremtik a lehetőségét az ilyen partnerségeknek, és az önkormányzat támogathatja az együttműködések koordinációját, és akár célzott támogatásokkal.

Másképpen, az ilyen kiemelt programokban a közreműködő szervezet jellemzően egy országos szintű állami cég, intézmény. Az önkormányzat, közvetlenül, az érzékenyítés és a monitoring folyamatában játszhat nagyobb szerepet, figyelembe véve, hogy olyan minőségű adatok keletkeznek, melyek a megyei befektetés-ösztönzés és az innovációs ökoszisztéma számára különösen értékesek lehetnek. A vállalkozások közvetlen elérésén alapuló, az együttműködésből származó minőségi adatoknak (üzleti

intelligencia) egyre nagyobb szerepe van az egyes intézkedések eredményességében – beleértve az innováció, a regionális szakosodás és további kapcsolódó szakpolitikai területeket is.

Az önkormányzat oldaláról javasolt az egyes intézkedések nyomon követése, és az operatív program tervezése, valamint végrehajtás során a társadalmi egyeztetésben való részvétel.

A helyi, térségi koordináció elősegítheti az ilyen programok számára a vállalkozások elérését, bevonását; és fordítva, az együttműködés révén jelentősen bővül az egy adott szervezethez, helyszínhez kapcsolható módon elért szolgáltatások köre, portfóliója, a mentorprogramoktól a duális szakképzésig bezárólag.

A megvalósításban fontos szereplő lehet a megyei vállalkozásfejlesztési szervezet, és további helyi, területi és vidékfejlesztési szervezetek. A megyei szervezetek esetében a működés alapja a mikrohitelzés, és további tevékenységek, a foglalkoztatási paktumok esetében a munkahelyteremtéssel és megtartással kapcsolatos szolgáltatások. A megyei önkormányzat feladata, hogy az ilyen eszközök Pest megyei alkalmazása érdekében fellépjen, a helyi vállalkozásfejlesztést megvalósító szervezetek érdekeit képviselje. A feladat része a különböző eszközök közötti koordináció.

A módszeres építkezés kereteinek megteremtése azért is fontos, mert a megyei vállalkozások közvetlen elérése és a működésük, képességeik ismerete az innovációs tevékenységek és a digitális fejlesztések támogatását, valamint a kiemelt ágazatok integrált fejlesztését is elősegíti, pontosabban az ilyen szervezetek tevékenységét is támogathatja. Kérdés, hogy az egyes szakpolitikai intézkedések közötti kapcsolatot, a koordinációt hogyan lehet majd megvalósítani a 2021-2027 tervezési időszakban – a majdani modelltől függően lehet szerepe a megyei önkormányzatnak.

További szinergiák, és így koordinációs feladat, lehet a KKV-fejlesztés és más tematikák között: vidékfejlesztés; Dunakanyar kiemelt turisztikai térségfejlesztése.

A vállalkozásfejlesztési szolgáltatások erősítése, fejlesztése megvalósulhat nemzetközi projektek és együttműködések keretében is (INTERREG, COSME, EEN...).

A lehetőségekhez mérten tovább kívánjuk bővíteni a megyei befektetés-ösztönzés terén végzett tevékenységünket ebben a ciklusban is.

2. KKV szektor innovációs aktivitásának előmozdítása, digitalizáció

- a) Vállalkozások termelékenységét növelő innovációs aktivitás
- b) Digitális technológiák alkalmazásának támogatása
- c) Termelő KKV-k digitális és automatizációs fejlesztéseinek élénkítése érdekében „Ipar 4.0” mintaalkalmazások kialakítása, KKV-k kapacitásfejlesztése
- d) Innovációs ökoszisztéma fejlesztése - piacfejlesztés (innovatív közbeszerzés, korai fejlesztések kísérleti alkalmazása)
- e) Innovációs ökoszisztéma - megosztáson alapuló gazdaság, fizikai kolokációs terek fejlesztése
- f) Pest Megyei Digitális Innovációs Központ (HUB) létrehozása
- g) Innovációs ökoszisztéma fejlesztése - tudástranzfer a kisvállalkozások és a felsőoktatás, tudásközpontok között

A KKV szektor szempontjából kiemelten fontos innováció támogatása és a vállalkozásfejlesztés közötti szorosabb kapcsolat, a technológiai korszerűsítés és szerkezeti alkalmazkodás. Különösen nagy kihívást jelent, hogy a fizikai állótékébe irányuló beruházások támogatása mellett nagyobb szerepet kap az immateriális javakra – digitális, szervezetfejlesztés, képzés – fordított kiadások ösztönzése, különösen a KKV-k körében.

Az egyes vállalatok beruházásainak támogatása mellett előtérbe került a regionális innovációs ökoszisztéma fejlesztése, s annak részeként az ipari modernizáció, az ipar-egyetemi kapcsolatok és a digitalizáció támogatása. Fontos cél lett, hogy a tudástőke a vállalkozások széles körében hasznosuljon, és ehhez a közöttük lévő kapcsolat erősítésére, sőt szervezésére van szükség. Ebből következően megjelent egy új, hídképző, a kisvállalkozások általános, vagy meghatározott csoportjait közvetlenül megszólítani képes, a kisvállalkozások és más szereplők közötti partnerséget szervező szereplő iránti igény.

Mélyebb változás – ahogy az már kiemelésre került – a gazdaság szerkezetváltását segítő, célzott, vertikális és ágazati, vagy egyes kiemelt technológiákat, vagy vállalkozó réteget érintő beavatkozásokban várható.

Az ilyen kiemelt programokban a közreműködő szervezet jellemzően egy országos szintű állami cég, intézmény. Az önkormányzat, mint érintett, elsősorban az érzékenyítés és a monitoring folyamatában játszhat nagyobb szerepet. Figyelembe véve, hogy olyan minőségű adatok keletkeznek, melyek a megyei befektetés-ösztönzés számára különösen értékesek lehetnek.

A területi szerepvállalás mellett szól, hogy folyamatosan növekszik a pénzbeli támogatásokhoz kapcsolt, vagy akár attól függetlenül nyújtott tanácsadás, képzés, személyre szabott fejlesztés, érettségi vizsgálat, technológiához való hozzáférés, hálózatosodás, partnerkeresés, nemzetközi piacra lépés és egyéb támogatási eszközök jelentősége. Azok a vállalkozás és településfejlesztési területek, ahol a horizontális koordináció, a különböző intézkedések közötti kapcsolat megteremtése, és a helyi vállalkozói közösségek és települések elérése nagymértékben segíti az egyes intézkedések sikerét.

A koordináció szükségét támasztja alá az is, hogy a célzott programokban a támogatás egyre kevésbé eseti, azaz nem egy pályázat keretezi, hanem egy hosszabb időszakon keresztül tartó, új üzleti stratégia és modell bevezetését célzó változás, illetve együttműködés. A kormányzat folyamatosan bővítette az olyan közreműködő szervezetek körét, melyek partnerként is segítik az egyes vállalkozásokat az adott részterületen, ilyen az IFKA, HEPA, CED, HIVENTURES, SZTA, MKIK, SEED. Bevonásuk a szolgáltatások és támogatások közvetítése és az egyes támogatások területi koordinációja lehet a területi szint feladata.

Pest Megye Önkormányzata az Ipar 4.0 NTP Szövetség tagjaként közvetlenül is kapcsolatba került a témában érintett vállalatokkal, fejlesztő cégekkel és intézményekkel, a szakpolitika részéről közreműködő szakértőkkel. Pest megye szempontjából az Ipar 4.0 legalább három okból érdemel különös figyelmet. 1) a megyében az ipar, feldolgozóipar súlya még mindig jelentős, továbbra is az egyik vezető ipari központja az országnak, 2) kifejezetten magas az olyan szolgáltatásoknak a súlya, melyek az ipari értékláncok számára értékesítenek: mérnökcégek és egyéb tudásintenzív vállalkozások, ellátási láncban közreműködő vállalkozások; 3) Budapesten és Pest megyében 2014-2020 között több olyan gazdaságfejlesztést célzó intézkedés nem valósulhatott meg, amelyeket az ún. konvergencia-régiókban, a GINOP program keretében, az Irinyi-terv végrehajtásához kapcsolódóan igen. Ilyen az IFKA Közhasznú Nonprofit Kft. által kezelt Ipar 4.0 fejlesztési program, és a GINOP több, Ipar 4.0-ás vagy akár kifejezetten kísérleti technológiák alkalmazását segítő pályázata, az ipari inkubátorok fejlesztése.

Az ipar 4.0 túlmutat a jelenlegi ipari folyamatok hatékonyságának javításán: tömegtermelés helyett egyedi, személyre szabott termékek készülhetnek, olyan fokú rugalmassággal és hatékonysággal, ami

más módon nem valósítható meg. Különösen akkor, ha az érintett vállalkozásokat az ellátási láncok mentén sikerül összekapcsolni, és nagyobb integrátorok, technológiai platformok köré szervezni. Ennek eredményeképpen javul az iparágak versenyképessége javul (termelékenység, stratégiai piacok); egyes kiemelt iparágak – különösen a hagyományos iparágak – szerkezeti modernizációja megtörténik; új spin-off, startup és mérnök-vállalkozások jöhetnek létre. Az Ipar 4.0 projektek motorjai az élethosszig tartó tanulás, a munkavállalói készségek és tudás fejlesztésének és a méltányos munkavállalásnak, továbbá az energiafelhasználás és környezeti terhelése csökkentésének.

Az egyik legnagyobb kihívás ugyanakkor – amit a KKV Stratégia a készülő Innovációs Stratégiával összhangban kiemelten kezel - hogy az ipari modernizáció már csak részben valósul meg a fizikai állótőke, és a gépek, berendezések fejlesztésén keresztül. Az ipar 4.0 egyik lényegi eleme éppen az immateriális tőkébe irányuló vállalati, vállalkozói beruházások erősítése. Ahogy a KKV Stratégia is célként fogalmazza meg: „Növekedjen az immateriális tőke aránya”.

A digitalizáció és az ipari modernizáció, illetve az ipar 4.0 vonatkozásában az önkormányzat fontos feladata a nemzetközi trendek, az európai és hazai kezdeményezések, valamint ezzel összefüggésben a területi folyamatok nyomon követése, lehetőség szerint területi szintű koordináció vállalásával. A regionális és horizontális szakpolitikák abba az irányba mutatnak – különösen az S3 és RIS3 elvi és intézményi keretei, de a Digitális Európa Program (DEP) és az európai digitális innovációs központok (E-DIH) konkrét kezdeményezése is – hogy a területi partnerség hatékonyan alapozza meg és segíti elő a vertikális programok sikerét.

Például, egy E-DIH célja nem új innovációs és technológiai fejlesztési kapacitások megteremtése, hanem egy olyan támogató szervezet létrehozása, ami a helyi vállalkozásokat és önkormányzatokat összekapcsolja a tudásközpontokkal. Másik példa – egy RIS3 regionális platform működésében meghatározó az érintettek folyamatos bevonása, lehetőség szerint integrált, stratégiai projektek kezdeményezése. Amennyiben a nemzeti keretek biztosítják ennek lehetőségét, az önkormányzat tartósan is együttműködhet ágazati és országos szintű szervezetekkel szakértői és szervezési feladatok ellátásával, az irányító testületekben való részétellel.

Az új hazai és európai innovációs keretek kiemelten kezelik a technológiák és innovációk gyors elterjesztését a vállalkozásokban és a településeken. A fejlesztés és alkalmazás szakaszait integráltan kezelik, az egyik szervesen támogatja a másikat, és a végeredmény is átláthatóbb: a gazdaság hatékonyságának, a vállalkozások termelékenységének (és a települések által nyújtott életminőség) javítása. A regionális szint, így a területi önkormányzatok jövőbeni feladatai között szerepelhet (amennyiben a külső feltételek fennállnak ehhez) a korai, akár kísérleti szakaszban lévő megoldások bevezetéséhez nyújtott szakértői segítség.

3. Kiemelt célterületek fejlesztése

A 2014-2020 uniós programozási időszak új eleme volt a gazdaság- és területfejlesztés területi alapú, helyi adottságoknak és erősségeknek megfelelő eszközrendszerének megteremtése. Különösen a nemzeti és regionális intelligens szakosodási stratégiák (RIS3) keretrendszer szolgálta ezt a célt, egy kötelezően elvárt stratégia formájában, ami minden régiós operatív program számára megadott régiós prioritásokat. Magyarországon készült Nemzeti Intelligens Szakosodási Stratégia elsősorban a hazai innovációs szereplők, tudásközpontok erősségeit tárta fel, egységes országos dokumentumban.

Az elmúlt években jelents mértékben továbbfejlődött a RIS3 keretrendszer, ami a területi szervezetek (régiós önkormányzatok, továbbá klaszterek és egyetemi ökoszisztémák) feladatait is érintik. Az egyik változás, hogy a jövőben kialakításra kerül egy állandó együttműködési platform, irányító testületekkel,

munkacsoportokkal, területi szintű partnerséggel. További lényeges változás az európai szintű S3 platformok létrehozása, ami a régiók közötti K+F és technológiai együttműködések keretét adja. Végül pedig előtérbe került az ágazatok, értékláncok integrált fejlesztése, azaz kiemelt területeken, piacokon, ágazatokban a szerkezetváltás, technológiai és piaci modernizáció támogatása; és nem csak nemzeti, de területi szinten is, ha az adott régióban (kiemelt térségben) egy ágazat, tématerület súlya ezt indokolja. Ilyen esetben az integrált beavatkozás célja, hogy a vállalkozások egyedi fejlesztésén túlmutató modernizációt valósítson meg olyan érintettek körében, akik egymáshoz kapcsolódnak. Így a feladat része a klaszterek fejlesztése is.

A területi szintű szerepvállalás megvalósulhat vállalkozásfejlesztési és innovációs szakpolitikai eszközök összehangolásával, részvétellel egyes vállalati és területi klaszterekben, valamint az innovációs ökoszisztémát segítő koordinációs tevékenységgel (például, tudás megosztása, kapcsolatteremtés, nemzetközi együttműködések). Cél lehet több területi együttműködési platform szervezése, ami több vállalkozást és intézményt fog össze, például egy RIS3 stratégiai projekt keretében. Az ilyen típusú önkormányzati szerepvállalást ugyanakkor meghatározza a 2021-2027 programidőszak RIS3 keretrendszer, az operatív programok belső kapcsolata, valamint a kiemelt ágazatok és innovációs szakpolitika jövőbeni keretei – az önkormányzat csak ezek között a keretek között vállalhat feladatot.

A 2014-2020 időszak tapasztalatai és a megye régiós gazdasági jellemzői alapján a következő ágazatok, tématerületek emelhetők ki, ahol megfontolás érdemel a megyei önkormányzat szerepvállalása:

- a) Minőségi turizmusfejlesztés támogatása.
- b) Térségi hálózatos turisztikai fejlesztések.
- c) Élmenygazdaság fejlesztése Pest megyében
- d) Kulcstechnológiák (Ipari vezető szerep) intelligens gyártás támogatása.
- e) Agrár- és élelmiszergazdaság, élelmiszer-feldolgozás .
- g) Innovatív logisztikai szolgáltatások fejlesztése.
- h) Egészségipari fejlesztések támogatása.
- i) Vállalati értékláncok és tudástranszfer támogatása, integráció (beszállítók, értékláncok)
- j) Klaszterek és vállalati hálózatosodás: vállalkozói együttműködések támogatása

Pest megye számára továbbra is részben kiaknázatlan lehetőség a minőségi turisztikai kínálat megteremtése, illetve kihasználása, figyelembe véve a Főváros közelségét és az ide érkező külföldi turisták jelentős számát. A ciklusban kiemelt figyelmet kell fordítani turisztikai attrakciók infrastruktúrájának, kínálatának, szolgáltatási portfóliójának fejlesztésére mind a természeti látnivalók, mind a kulturális és épített örökség (kastélyok, kúriák, várak, templom-, és kolostorromok és világörökség várományos helyszínek) terén. Ehhez kapcsolódóan tovább kell fejleszteni a szálláshelyek kapacitásait, csakúgy, mint rekreációs-szabadidős kapacitásokat.

Az önkormányzat elsődleges feladata a nemzeti szintű turisztikai ágazati tervezés és a kiemelt turisztikai régiók, másfelől a települési tervezés közötti kapcsolatok erősítése, a helyi érdekérvényesítés támogatása, különösen a több települést érintő - hálózatos és térségi tematikus – turisztikai témákban. Ez a szerepvállalás megvalósulhat „puha” eszközökkel (koordináció, események szervezése), valamint az operatív programok intézkedéseitől függően pályázatok támogatásával, beleértve a határon átnyúló (INTERREG) programokat is.

Ez a feladat egyben összekapcsolja a helyi, térségi léptékű, valamint a hálózatos (aktív-, zarándok) turisztikai és rokon területeket. Ahogy a helyi értékeken, kulturális és örökségi tartalom alapuló

vállalkozásokat és települési kezdeményezéseket, területi márkák fejlesztését, szolgáltatásokat és termékeket is, ami az élménygazdasághoz sorolhatunk. Ezekben a szegmensekben a vállalkozások és települések számára elérhető pályázatok alakítása fontos feladata lesz a megyei önkormányzatnak. A helyi stratégiák és kezdeményezések minőségének fejlesztését pedig további pályázatok (például INTERREG programok) segíthetik.

Az ipari modernizáció az az innovációs ökoszisztéma fejlesztésének és a digitális transzformáció, ipar 4.0 fejlesztések támogatásának is egyik közvetlen célja, amit a megfelelő fejezet ismertet. Fontos azonban hangsúlyozni, hogy az ipari kiválóság, azaz a legkorszerűbb gyártási módszerek és technológiák széleskörű alkalmazása Magyarország és Európa versenyképességének egyik motorja, így mint kiemelt ágazat is figyelmet érdemel a hazai, azon belül a Pest megyei feldolgozóipar. Az ún. „kulcstechnológiák”, mint például a mesterséges intelligencia (MI) alapú alkalmazások bevezetését nem egyedi, hanem integrált (több szereplőt érintő) támogatásokkal, az E-DIH és további platformok bevonásával lehet hatékonyan elősegíteni. A projektek pedig módszeres előkészítést, fejlesztést és nyomon követést igényelnek, ami előtérbe helyezi a helyi, térségi koordinációt. A megyei önkormányzat vállalja ezt a koordinációt, közreműködik a vállalkozások megszólításában, és támogatja a bevált megoldások széleskörű megismerését, terjesztését.

Mivel az egyedi projektfejlesztésekből rengeteg adat származik, másrészt rendszerint a kulcstechnológián alapuló megoldásokra nagyobb beruházások építhetőek, a legtöbb érintett javasolja az innovációs eszközök, és a regionális támogatások (ERFA) közötti átjárhatóság megteremtését.

Az ágazati szemléletű beavatkozás mellett szól, hogy az iparban a kulcstechnológiák mentén történő fejlesztések különösen jelentős hatással lesznek „jövőbiztos” munkahelyek megteremtésére, a méltányos munkavállalás és a minőségi munkahelyteremtés feltételeinek megteremtésével. Az operatív programok részleteinek ismeretében az önkormányzat meghatározhatja feladatait ebben a kérdésben (például, pályázatok és pályázati szempontrendszerek fejlesztése, befektetés-ösztönzés). A kulcstechnológiák területén célszerű a tartós, hosszú távra érvényes partnerségek fejlesztése a technológiai és egyetemi érintettekkel, aminek egyik módja lehet egy digitális innovációs központ (DIH), ami kulcstechnológiára (MI) és ipari ágazatokra fókuszál.

Az agrár- és élelmiszeripar, élelmiszergazdaság szintén egy olyan terület, ahol a megye egyaránt erős pozíciókkal rendelkezik a fejlesztésben, a termelésben és szolgáltatásokban, valamint a lakosság száma alapján is megállapítható a különös érintettség. Dinamikusan fejlődő, számos lehetőséget hordozó területről van szó, ahol az egészséges és fenntartható élelmiszerfogyasztás erősítésében komoly lehetősége van a közösségi kezdeményezéseknek, az emberek személyes döntéseinek; a termelés és fogyasztás közötti újszerű kapcsolatoknak (piacterek, rövid ellátási lánc); és a digitális technológiák térnyerésének (ld. Digitális Agárstratégia).

Az önkormányzat feladata lehet a helyi értékek mentén, a vidékfejlesztési, turisztikai és egyéb ágazati célokhoz is kapcsolódva támogatni a figyelemfelhívást, a felelős élelmiszerfogyasztással kapcsolatos ismeretterjesztést. A nemzeti digitális agrárstratégia alapján feladat a terület nyomon-követése, figyelembe véve azt a várakozást, hogy az adatvezérelt és integrált platformokon alapuló megoldások területén olyan átfedések lehetnek, ami távlatilag más szakterületen is jelentőséggel bírhat (például csapadékvíz elvezetése és egyéb településtervezéssel kapcsolatos feladatok). Az élelmiszeriparban feladatot jelenthet az önkormányzatnak az egyes vállalkozások támogatása, egyrészt a pályázati rendszer fejlesztésével, másrészt egyes technológiai szolgáltatások elérhetőségének megteremtésével (E-DIH). Európai pályázatok (INTERREG, HORIZONT, egyéb) révén az önkormányzat segítheti figyelemfelhívást, az ismeretterjesztést és az érintettek bevonását.

A logisztika az egyik olyan ágazat, ahol az itt működő vállalkozások, valamint a mobilitás fejlődéséhez kapcsolódó vállalkozások és tudásközpontok jelenléte, és a közlekedés kiemelt jelentősége miatt feladatot vállalhat a megyei önkormányzat. A nemzetközi és nagyrégiós elosztó központok, tranzit és térségi szállítmányozás súlya nem csak országosan kiemelkedő, de Pest megye Budapesttel együtt az európai korridorok egyik csomópontja, valamint nagyrégiós szinten is jelentős intermodális HUB. Az önkormányzat feladata viszonylag korlátozott lehet, de a területi tervezés, az intermodális és digitális témakörök, és a partnerségi együttműködések (klaszterek) mentén lehetősége van a szerepvállalásra.

A digitális és a különösen a kulcstechnológiák tekintetében szoros a kapcsolat a logisztika és az ipar között, így adaptálhatóak a kezdeményezések (E-DIH, innovációs ökoszisztéma). A szerepvállalás lehetőségét befolyásolja a nemzeti programok és keretek fejlődése, valamint az ágazati partnerek együttműködési hajlandósága a klaszterszerű kezdeményezésekben. Az önkormányzat kifejezett célja lehet a technológiai korszerűsítés, a kísérleti, illetve új megoldások gyors adaptálása, a fejlesztéseket is segítő „tesztkörnyezet” kialakítása – amiben a DIH és RIS3 partnerségre támaszkodhat. Egy ilyen „adaptív innovációs környezet” a vezető európai várostérségek márkaépítésének, és így a befektetés-ösztönzés, exportfejlesztés egyik motorja lett az elmúlt években.

Az egészségipar ugyancsak egy olyan piac, ahol Pest megye Budapesttel együtt és külön is komparatív előnyökkel rendelkezik. Fontos hangsúlyozni, hogy a gyógyszergyártás és orvostechnikai eszközök gyártása (azaz a termelés) mellett ennek a nagyobb iparágak része az innovatív vállalkozások széles köre (gyógyászati célú termékektől a bionikáig bezárólag), melyek egy része más ágazatból kapcsolódó vállalkozások (pl. informatikai, logisztikai), valamint az egészségügyi szolgáltatások, a megelőzéstől a terápiás és krónikus ellátásig bezárólag. Más ágazatokhoz hasonlóan itt is megállapítható, hogy a termelés és a K+F markáns ágazati programokban, vagy más nemzeti szintű keretek között részesülnek támogatásban. Az önkormányzat saját tapasztalatai ugyanakkor azt mutatják, hogy egyes részterületeken, a szociális és alapszintű egészségügyi ellátás területén, valamint az innovatív vállalkozások támogatásában (inkubáció, telephelyi feltételek javítása, kapacitásfejlesztés) értékes lehet a szerepvállalás. Mivel az innováció motorja itt is egyre inkább az iteratív fejlesztés intézményi kereteinek megteremtése, azaz a jövőben felmerülhet olyan feladat, aminek keretében az önkormányzat elősegíti az új megoldások, kísérleti alkalmazások térnyerését (egyben tesztelését).

4. Leszakadó térségek fejlesztése, területi kohézió Pest megyében

- a) Pest megye fejlődésben lemaradó térségeinek integrált, a gazdasági szervezetek és a közsféra valós együttműködésén alapuló fejlesztése
- b) Vidéki térségek digitális fejlesztése, mezőgazdasági tevékenységek digitalizációja Pest megyében
- c) Képzés és szakképzés - területi különbségek csökkentése Pest megyében
- d) Hagyományos társadalmi és fenntartható gazdálkodási modellek támogatása

Mind a Pest Megyei Területfejlesztési Konceptió (2030) és a Területfejlesztési Program is világosan bemutatja a megyén belüli a fejlettségi törésvonalakat az agglomeráció és a vidékies, gazdasági és demográfiai szempontból kedvezőtlen helyzetben lévő térségek között. Az elmúlt fejlesztési ciklusban részben a fejlesztési források hiányára visszavezethetően a megyehatár-menti térségekben továbbra is a lemaradás-leszakadás negatív tendenciái folytatódottak. A jelenlegi fejlesztési ciklusban – az individuális fejlesztések helyett – kiemelten kell kezelni e térségek integrált szemléleten alapuló, átgondolt és tudatos fejlesztését.

Fontos szempont a technológiai korszerűsítés és a szükséges tudás elterjesztése a leszakadó térségekben. Jó példa erre a Modern Falvak Program, ami a települések nyújtotta életminőség átfogó javítását tűzte ki célul, vagy a Digitális Agrárstratégia, aminek üzenete, hogy a gyors transzformáció elkerülhetetlen a hagyományosan nem innovatívnak tekintett területeken is. Egy ilyen átfogó változáshoz azonban több lábon álló beavatkozásokra, a demográfiai folyamatokra érzékeny, a helyi életminőséget javító, a digitális technológiára nagy hangsúlyt helyező intézkedésekre, ami a helyben elérhető korszerű szolgáltatások, a helyben meglévő szaktudás, a vállalkozások üzleti és technológiai képességeinek átfogó erősítését célozza.

A leszakadó térségek versenyképességének egyik záloga továbbá a lakosság végzettsége, kompetenciái. Pest megyén belül e téren is jelentős különbségek érezhetők a települések nagysága, fejlettségi szintjei alapján, mivel nem oda koncentrálódnak a képzések, ahová a leginkább szükséges lenne.

5. Bel- és külterületi utak, kerékpárhálózat fejlesztése

- a) Belterületi utak fejlesztése
- b) Külterületi utak fejlesztése
- c) Kerékpárúthálózat fejlesztések
- d) Közlekedésbiztonsági beavatkozások támogatása

Az elmúlt években elsősorban a Pest megyei „kompenzációs” forrásból, továbbá külterületi utak esetében a Vidékfejlesztési Program forrásaiból nyílt lehetőség közútfejlesztések megvalósítására. Mivel Pest megyei települések belső úthálózata a beavatkozások ellenére továbbra is jelentős fejlesztésre szorul, csakúgy, mint a hiányzó kapacitások kiépítése mind a közutak, járdák vonatkozásában. A ciklusban továbbra is kiemelt figyelmet kell fordítani a kerékpáros közlekedés infrastrukturális, hálózati és eszköz feltételeinek javítására, új településközi kerékpárutak építésére.

6. Áruforgalmi és személyforgalmi szolgáltatások fejlesztése

- a) TEN-T hálózat és helyi közlekedés kapcsolatának fejlesztése
- b) Áruforgalmi és személyforgalmi multimodális szolgáltatások fejlesztése
- c) Járési központok elérhetőségének javítása a közlekedési feltételek fejlesztésével
- d) Innovatív és digitális megoldások alkalmazása a városi helyi közlekedésben
- e) Zéró emissziós közlekedési eszközök használatának támogatása

Pest megye számára kiemelten fontos a TEN-T útvonalakat elérő, illetve összekapcsoló, kiegészítő hálózati elemnek magvalósítása, elsősorban a makroregionális elérhetőség javítása annak érdekében, hogy Pest megye a megye nemzetközi áruszállítási, kereskedelmi folyamatokba minél szélesebb körben bekapcsolódhasson.

Továbbra is fontos fejlesztési terület a járási központok elérhetőségének javítása, a települések belső úthálózatának mentesítése az átmenő forgalom környezeti terhelésétől.

Pest megyének is be kell kapcsolódnia a közlekedés tervezési, szervezési, és gazdálkodási módszereinek napjainkban is tapasztalt jelentős átalakulásába, a kreatív közlekedési megoldások

tervezésébe és implementálásába. Ezzel összefüggő szempont a zéró emissziós közlekedési eszközök támogatása is.

7. Klímaváltozási adaptációt, környezet- és természetvédelmet szolgáló beavatkozások

- a) Vízgazdálkodási rendszerek fejlesztése
- b) A klímaváltozással leginkább veszélyeztetett Pest megyei területek komplex beavatkozásai
- c) Lakossági környezetbarát épület-energiahatékonysági fejlesztések támogatása
- d) Lakossági és KKV szektor hulladékhasznosítási, kezelési beruházásainak támogatása
- e) Önkormányzati intézmények klímaváltozási adaptációt szolgáló fejlesztéseinek támogatása
- f) Települési ivóvíz-hálózatok rekonstrukciója
- g) Települési környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések
- h) Természetes élőhelyek, ökológiai folyosók megőrzése, rekultivációja, rehabilitációja
- i) Új hulladékgyűjtők- és hasznosítók létesítése
- j) Illegális hulladéklerakók felszámolása
- k) Települési és természeti környezeti monitoring rendszer fejlesztése, adatokon alapuló megoldások
- l) Megyei lakossági szemléletformálást segítő programok támogatása

A villámárvíz-veszélyeztetettség szempontjából elsősorban a megye északi, míg a belvíz kockázat a megye déli és keleti síkságain jelentős. Nagy gondot jelent az utóbbi évek egyre gyakoribb szélsőséges időjárása következtében lehulló extrém mennyiségű csapadék, amelyet sok település csatornarendszere nem tud elvezetni. Ebben a ciklusban még nagyobb hangsúlyt kell fektetni a klímaváltozási adaptációs beavatkozások végrehajtására, elsősorban ezek közül az árvíz, a villámárvíz és a belvíz veszélyeztetettség csökkentésére a különféle vízgazdálkodási létesítmények fejlesztésén keresztül.

A Homokhátság tájegységben ugyanakkor a csapadékmennyiség csökkenése, és ezzel összefüggésben az elsivatagosodás veszélye okozza a problémát, amely komplex kezelést igényel. A Duna-Tisza-közi Homokhátság Térségi Fejlesztési Tanácsban a másik két érintett megyével együtt kezdeményezően fogunk fellépni a szükséges beavatkozások elvégzése érdekében.

Továbbra is ösztönözi kell a lakóépületek és az önkormányzatok energiahatékonysági fejlesztéseit, utóbbiak esetében különös figyelmet kell fordítani a komplex, klímaadaptációt szolgáló fejlesztések támogatására.

Az ivóvíz-bázisok védelme, a vízminőség javítása, a szennyezőanyagok csökkentése érdekében támogatni kell az ivóvíz-hálózatok rekonstrukcióját.

Pest megyében a természetes élőhelyek fragmentált állapota a jellemző, ami komoly fenyegetést jelent a megmaradt ökoszisztémára. A ciklusban is hangsúlyos szempont lesz Pest megye természetvédelmi területei biológiai sokféleségének megóvása, a fajok és élőhely típusok hosszú távú fennmaradásának biztosítása. A táji, természeti értékek megőrzésén túl elő kell segíteni a szerkezeti változtatások tájba illesztését.

Bár a házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés feltételei az elmúlt években több helyen kiépült a megyében, a hulladékkezelési módok közül még mindig a legártalmasabb lerakás a hangsúlyos. Ezért fontos feladat a jövőben a hulladékok keletkezésének csökkentése, a szelektív hulladékgyűjtés további elterjesztése, a hulladékhasznosítás fejlesztése, illetve ezek infrastrukturális hátterének kiépítése. A veszélyes hulladékok begyűjtése és ártalmatlanítása szintén jelentős feladat. Ezzel párhuzamosan új eszközöket kell kidolgozni az illegális hulladéklerakás megakadályozására.

Az intézkedések mellett fontos azok monitoring rendszerének kiépítése, nyomon követhető mutatókkal, amelyek alkalmasak a szükséges beavatkozások jelzésére.

A szemléletformálásnak nem egy önálló célokat kitűző tevékenységcsoportnak kell lennie, hanem az intézkedések célkitűzéseit támogató, folyamatos munkának.

8. Települési közszolgáltatások fejlesztése

- a) Oktatási alapintézmények fejlesztése
- b) Gyermeke ellátási szolgáltatások fejlesztése a kisgyermeket nevelők munkaerőpiacra történő visszatérése érdekében
- c) Egészségügyi alapellátás intézményeinek fejlesztése
- d) Kulturális intézmények szolgáltatásainak és infrastruktúrájának fejlesztése
- e) Szociális alapszolgáltatást nyújtó intézmények fejlesztése
- f) Alkonygazdaság fejlesztése
- g) Digitális szakadék csökkentése
- h) Iskolabusz rendszer kiépítése
- i) Helyi és megyei értékek megőrzését és identitást erősítő programok támogatása
- j) Helyi párbeszédet, hagyományőrzést elősegítő közösségi programok támogatása
- k) Helyi piacok fejlesztésének támogatása

Az agglomerációs településeken továbbra is a növekvő lakosságszám új kapacitások kiépítését igényli az oktatási, a gyermeke ellátási, az egészségügyi, a kulturális és a szociális alapellátást nyújtó intézmények terén. A megye bölcsődei ellátottsága különösen alacsony szintű az országos átlaghoz képest. Az elmúlt ciklusban a VEKOP és a „kompenzációs” források kereteiből megvalósult új fejlesztések, illetve férőhely bővítések csupán a legégetőbb problémákat enyhítették, ezért a jelenlegi ciklusban is kiemelt figyelmet kell fordítani a program folytatására. Ugyanezek a megállapítások a többi települési közszolgáltatásra is érvényesek. Az agglomeráción kívüli településeken elsősorban nem a népességnövekedés, hanem a közszolgáltatások infrastruktúrájának leromlott állapota okozza a problémát, amely a népességmegtartás szempontjából is fontos szempont.

Elsősorban az agglomeráción kívüli településeken lehet kiemelt szerepe a növekvő arányú időskori lakosságra épített alkonygazdaságnak, elsősorban kulturális, közösségi, rekreációs aktivitások, szolgáltatások előmozdításának.

Napjainkban az egész gazdaság versenyképességének kulcstényezője a digitális alapkompenciák fejlesztése. A digitális szakadék bár folyamatosan csökken, mégsem halad az elvárható mértékben. A digitális szakadék csökkentése a digitális jártasság növelése mellett magában kell foglalnia a közösségi

IKT hozzáférési pontok és azok szolgáltatási portfóliójának bővítését is, különösen a megye fejlődésben elmaradott területein.

A tankerületekben ma jellemzően a tömegközlekedés vagy maguk a szülők személygépkocsival oldják meg gyermekeik napi iskolába járását. Megfelelő forrás rendelkezésre állása esetén vidékről a városokba ingázó iskolás korú gyerekek részére, a gyermekeket szállító szülők napi munkába járásának megkönnyítése érdekében legalább pilot jelleggel iskolabusz-rendszer kiépítését kezdeményezzük.

A már jól működő megyei értéktárra építve továbbra is fontosnak tartjuk a megyei értékek és identitást erősítő, valamint a helyi párbeszédet és hagyományőrzést elősegítő programok támogatását.

9. Gazdaságfejlesztési célú településfejlesztés, smart alkalmazások a települési közszolgáltatásokban

- a) Innovációs ökoszisztéma - kísérleti megoldások bevezetése az ellátásban (élő laboratóriumok, innovatív közbeszerzés, tesztkörnyezet)
- b) Smart megoldások alkalmazásának támogatása a közszolgáltatásokban
- c) Települési életszínvonalat emelő önfenntartó rendszerek támogatása
- d) Nyílt városi adatok kezelésének, megosztásának támogatása az önkormányzati közszolgáltatások fejlesztéséhez

Új szemlélet meghonosítására van szükség a településfejlesztés terén, amely kiemelten a járásközpontok gazdasági funkciójának erősítését, a kereskedelmi, szolgáltatási funkciók bővítését szolgálja, ennek eredményeként új vállalkozások jelenhetnek meg a településen és a gazdasági tevékenységek is bővíthetnek. A gazdaságfejlesztési célú településfejlesztés a foglalkoztatás növekedését és a munkába járás megkönnyítését is segíti.

Az itt megfogalmazott célok és feladatok tartalmilag azonosak az előző fejezettel – Települési közszolgáltatások fejlesztése – a specifikus célok, a tervezési időtávlat és a tevékenység jellege azonban eltérő. A gazdaságfejlesztéssel és kiemelt ágazatokkal kapcsolatos fejezetekben említett gyors, adaptív és iteratív innováció, illetve a gyorsan változó technológiák jelentette kihívás az önkormányzatok számára, illetve a településfejlesztésben is új feladatokat teremt. Ez azt jelenti, hogy a települési beruházások, illetve a szolgáltatások fejlesztésének mind gyakrabban egy piacra-lépés előtt, vagy széleskörű elterjesztés előtt álló új megoldás, vagy akár teljesen új kísérleti fejlesztés. Szintén új elem a digitális technológiák alkalmazása meglévő, vagy új szolgáltatások érdekében. A gyarapodó adatvagyonnal való gazdálkodás, és annak értékteremtő felhasználása is újnak számít.

Mindez végeredményét tekintve a közszolgáltatások fejlesztését célozza, ugyanakkor a települések részéről új képességeket, szervezetfejlesztést, szakmai partnerségeket és újfajta projektmenedzsmentet igényel. Például, a hazai jogrendben már bevezetésre került az innovatív közbeszerzés lehetősége, a települési gyakorlat azonban nem alakult ki, megfelelő tapasztalatok hiányában. A már bevált megoldásokról sem érhető el módszeresen részletezett információ. A megyei önkormányzat jövőbeni feladata lehet a települések módszertan támogatása, a szervezetfejlesztés támogatása, a térségi lépéskben szervezhető projektek koordinációja, valamint a kapcsolat megteremtése az innovációs ökoszisztéma irányában. Európai uniós források, nem pénzügyi támogatások is segíthetnek az ilyen feladatok ellátásában, melyek célja a projektfejlesztés, tudásmegosztás, a városok közötti partnerségek szervezése. A 2021-2027 időszak gyakorlati kiírásai, a Lechner Okosváros tudásközpont továbbfejlesztése és az operatív programok ismeretében pontosíthatóak a megyei önkormányzat feladatai. Ezen a területen is fontos eszköz lehet egy európai DIH központ partnersége. Lényeges körülmény, hogy a kulcstechnológiák és az ipar 4.0 alkalmazások

jellemzői miatt a vállalkozás és iparfejlesztés, valamint a településfejlesztés között egyre szorosabb a kapcsolat, legalábbis a technológiákat és mérnöki kompetenciákat illetően.

10. Határ menti és európai területi együttműködési fejlesztések

- a) A határ menti térség regionális elérhetőségének javítása
- b) A határátkelőhelyek áteresztőképességének javítása
- c) A regionális közlekedési rendszerek fejlesztése

Önkormányzatunk az előző ciklusban konkrét eredményekben megvalósuló együttműködések alakított ki a határmenti térség felzárkóztatása érdekében. A részvételünkkel működő európai területi társulások (Pontibus ETT, Rába-Duna-Vág ETT) révén több, jelentős pályázatot nyertünk el. A határmenti térség problémái részben azonosak a leszakadó térségek problémáival. Kifejezetten határmenti specifikumként említhető a regionális elérhetőség javítása, ezzel összefüggésben a határátkelőhelyek fejlesztése. A ciklusban remélhetőleg megvalósul az Ipolydamásdot Helembával összekötő híd, amely a fizikai összeköttetés révén nem csak új közlekedési lehetőséget teremt, de a további együttműködések alapját is megteremti, vagy legalább elősegíti.

Területrendezési feladatok

A megyei önkormányzatok terület- és településrendezéssel kapcsolatos feladatait elsősorban a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény (a továbbiakban Tftv.), valamint az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban Étv.), határozzák meg. A vonatkozó jogszabályok alapján a megyei önkormányzat feladata többek között az ország és a megye területét érintő területrendezési tervek véleményezése.

A Miniszterelnökség gondozásában elkészült az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény (a továbbiakban: OTrT törvény) és a Budapesti Agglomeráció Területrendezési Tervéről szóló 2005. évi LXIV. törvény (a továbbiakban BATrT) helyébe lépő Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény (a továbbiakban Trtv.), amit a Parlament 2018. december 12-én elfogadott.

A törvény az elfogadása előtt széleskörű társadalmasításon ment keresztül, amelynek keretében a Budapesti Agglomerációba tartozó településeknek lehetőségük volt véleményük közvetlen megküldésére a Miniszterelnökség részére, az agglomeráción kívüli települések pedig Pest Megye Önkormányzatán keresztül érvényesíthették észrevételeiket, javaslataikat.

Az ország egészére, a Budapesti Agglomerációra és a Balaton Kiemelt Üdülőkörzetre vonatkozó előírásokat összefogó törvény 2019. március 15-én lépett hatályba, de akkor még a kapcsolódó végrehajtási rendeletek nem jelentek meg, így véleményezésükre sem nyílt a megyei önkormányzatnak lehetősége.

A Trtv. – a megyei önkormányzatok előzetes javaslatára – biztosította, hogy a megyei területrendezési tervek készítése során lehetősége legyen a megyei önkormányzatoknak ún. egyedileg meghatározott megyei övezetek kijelölésére. A sajátos megyei övezetek alkalmazását azért kezdeményeztük, hogy az országos és megyei területfejlesztési dokumentumokban meghatározott terület-specifikus célok megvalósításának új és alkalmas területfejlesztési és területrendezési eszköze legyen. A tematikus övezetek alkalmazása a területfejlesztésről történő gondolkodást abba az irányba is tereli, hogy a

felzárkóztatandó térségekre történő fókuszálás mellett hatékonyan használjuk ki azokat az erősségeket, amelyekkel meghatározott térségek rendelkeznek, és tegyük azokat nemzetközileg is versenyképessé.

A megyei övezetkijelölés a térképi megjelenítésen túlmenően akkor töltheti majd be igazi rendeltetését, ha azokra a törvényben megfogalmazásra került területrendezési eszközökön kívül aktív területfejlesztési eszközrendszer is kapcsolódhat majd. Ilyen területfejlesztési eszközök lehetnek az adott tematikus övezetben az övezet profiljához illeszkedő vállalkozások beruházásaihoz nyújtandó adó- és járulékkedvezmények, támogatások, működéshez kapcsolódó adókedvezmények, övezet-specifikus egyszerűsített hatósági eljárások stb. Ezek az eszközök jelenleg alapvetően kormányzati hatáskörbe tartoznak. Az övezet-kijelölés továbbá azért lehet praktikus eszköz, mert az nem érinti az EU-s forrásfelhasználás jelenlegi rendszerét, hanem új, addicionális elemként funkcionálhat majd a területfejlesztési célok sikeres megvalósítása érdekében.

Az elkövetkező időkből felülvizsgálatra kerülő országos és megyei területfejlesztési dokumentumok véleményezése, illetve készítése során tovább szeretnénk lépni a megyék hatásköreinek bővítése érdekében a Pest megyei Területrendezési tervben meghatározott és lehatárolt sajátos megyei fejlesztési övezetek figyelembevételével.

A Trtv. végrehajtási rendelete, a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról szóló 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet 2019 júniusában lépett hatályba. E rendelet a törvény 19. § (4) bekezdése alapján a Trtv. övezeti terveihez szorosan hozzátartozó, de abban nem szereplő további országos övezetek területi lehatárolását és övezeti szabályait tartalmazza. A végrehajtási rendelet nem sokkal később módosításra is került.

A Tftv.-ben előírt kötelezettségének eleget téve Pest Megye Önkormányzata 2020 nyarán hagyta jóvá Pest Megye Területrendezési Tervét (a továbbiakban PmTrT), amely a megye Budapesti Agglomeráción kívüli térségének területrendezési szabályzata.

Az építésügy átalakítását célzó intézkedési tervről és a hozzá kapcsolódó feladatokról szóló 1567/2015. (IX. 4.) Korm. határozat 7.3. pontja kimondta, hogy az OTrT és a BATrT készítésével párhuzamosan a Miniszterelnökségnek koordinálni és finanszírozni kell a megyei területrendezési tervek módosítását. Ennek megfelelően a 2017. végén megkötött támogatási szerződés keretében a Miniszterelnökség finanszírozta a PmTrT módosítását.

A terv egyeztetési anyaga 2018. tavaszára elkészült, de 2018. júliusában a Miniszterelnökség – annak érdekében, hogy a megyei tervek az akkor még elfogadás előtt álló területrendezési tervtörvénnyel összhangban tudjanak elkészülni –, kezdeményezték a megyei tervek jóváhagyására vonatkozó 2018. decemberi határidő egy évvel történő eltolását, így a tervnek legkésőbb 2019. végéig kellett volna elkészülnie és Közgyűlési jóváhagyásra kerülnie. Ez az időpont később 2020 tavaszára tolódot.

Emiatt a terv készítése elhúzódott, így a hivatalos véleményezés jogszabály által előírt folyamatára és a tervezet társadalmi egyeztetésére 2019 folyamán került sor.

A tervezetet a 2020. februári ülésén megtárgyalta Pest Megye Önkormányzatának Közgyűlése és előzetesen jóváhagyta Pest Megye Területrendezési Terve módosítása elfogadási tervfázisának dokumentációját, valamint alkalmasnak tartotta miniszteri véleményeztetésre. A megküldött dokumentáció alapján a Miniszterelnökség építészeti és építésügyi helyettes államtitkára 2020. március 13-án kelt levelében a Pest Megye Területrendezési Terve módosításáról szóló önkormányzati rendelet-tervezetet a levelének mellékletét képező észrevételek figyelembevételével elfogadásra javasolta. A Miniszterelnökség észrevételei alapján javított területrendezési terv – a pandémia miatt – 2020 júniusában került jóváhagyásra.

A vonatkozó jogszabályok szerint a terület- és településrendezési terveknek összehangolt, egymásra épülő rendszert kell alkotniuk. Ennek érvényre juttatása érdekében – a korábban hatályban lévő előírásokat kiegészítve – a Tftv. számos új feladatot adott a megyei önkormányzatoknak a 2013. év végi módosításakor. A Tftv. 13/A. § (4) bekezdése szerint: „A megyei önkormányzat előzetesen véleményezi a megye települései településfejlesztési koncepcióját és integrált településfejlesztési stratégiáját, valamint településrendezési eszközeit a megyei területfejlesztési koncepcióhoz és programhoz való illeszkedésük érdekében”, a (3) bekezdés alapján pedig a megyei önkormányzat koncepcionálisan összehangolja a települések településfejlesztési és településrendezési eszközeinek kidolgozását a megyei területrendezési tervhez való illeszkedésük érdekében.

A területrendezési és településrendezési tervek összhangja a településrendezési eszközök egyeztetési, véleményezési eljárásán keresztül érvényesíthető. A megyei véleményezés során ennek az összhangnak a biztosítására kell kiemelt figyelmet fordítani, amelynek köszönhetően a településfejlesztési dokumentumok az országos és a megyei területfejlesztési koncepcióknak és stratégiáknak a figyelembevételével készülnek. A jóváhagyott településfejlesztési koncepciók (és ITS-ek) alapján készíthetők el a további településrendezési eszközök, az önkormányzati határozattal jóváhagyásra kerülő településszerkezeti terv (TSZT) és a rendelettel jóváhagyott helyi építési szabályzat (HÉSZ), illetve a mellékletét képező szabályozási terv (SZT).

Jelenleg a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet (Településrendezési kódex) III. fejezete tartalmazza a településrendezés általános szabályait, a 28. § (1) bekezdése pedig kimondja, hogy „A koncepciót, a stratégiát és a településrendezési eszközöket a polgármester (...) egyezteti (...) az érintett területi és települési önkormányzatokkal.” Ezen előírás alapján a megye valamennyi településére készülő településfejlesztési és településrendezési dokumentumról, valamint azok módosításáról Pest Megye Önkormányzatának állást kell foglalnia.

A településszerkezeti tervek készítése és módosítása során a tervhierarchia szerinti megfelelést igazolni kell. A megyei véleményezés keretében ennek az összhangnak a biztosítására kell kiemelt figyelmet fordítani.

Ennek a – településrendezési eszközök készítésére és jóváhagyására vonatkozó – többlépcsős folyamatnak tudható be, hogy a településrendezési eszközök az országos, a kiemelt térségi és a megyei területrendezési terveknek a figyelembevételével készülnek, és a települési önkormányzatok által határozattal, illetve rendelettel elfogadott településrendezési eszközöket az érdekeltek ismerik, és az építmények, létesítmények megvalósulása során a betartandó előírások érvényesülnek.

A Településrendezési kódex átmeneti rendelkezései kimondták, hogy a 2012. december 31-én hatályban lévő, valamint az OTÉK 2012. augusztus 6-án hatályos településrendezési követelményeinek és jelmagyarázatának figyelembevételével elkészített és elfogadott településrendezési eszköz 2021. december 31-ig alkalmazható. Ennek következtében és az egyéb jogszabályi módosítások miatt – a korábbi kisebb módosítási igények helyett – az elkövetkező évek során az átfogó felülvizsgálatok készítése válik majd elsődlegessé Pest megye településein. Az agglomerációs települések legnagyobb részére a felülvizsgálatok elkészültek, vagy még jelenleg folynak a tervezések, egyeztetések, de a megye agglomeráción kívüli területein a közeljövőben várhatók a településrendezési eszközök felülvizsgálata.

A településrendezési tervek véleményezésén túlmenően – esetenként a gyakorlatban tapasztalva a jogszabályok rugalmatlanságából adódó településrendezési problémákat a magasabb rendű tervek által előírt követelmények teljesítése során – a jogszabályalkotók figyelmét felhívva igyekszünk olyan

megoldási javaslatokat adni, amelyek a törvényi keretek között segítik a településeket fejlesztési elképzeléseik érvényesítésében.

A ciklus során fontosnak tartjuk, hogy folyamatos kapcsolatot tartsunk a további 18 megye és a Főváros főépítésével, rendszeres összejöveteleinken közérdekű témákról tárgyaljunk, tapasztalatot cseréljünk a terület- és településrendezés kérdéseiről, például az egyedileg meghatározott megyei övezetekről, a P+R parkolási lehetőségekről és egyéb közlekedési kérdésekről, az okos települések lehetőségeiről.

Feladataink közé tartozik a koordináció, ami elsősorban a közlekedés-fejlesztés terén válik gyakran szükségessé a megyét érintő országos és térségi hálózatok települési szintű egyeztetései során, így pl. a nagysebességű vasútvonalak, gyorsforgalmi és főutak, kerékpárutak megvalósításának előkészítése során. Szintén segítheti a célok megvalósulását a megyei önkormányzat koordinációs potenciáljának felhasználása a vasúthálózat korszerűsítésében, az elővárosi közlekedés fejlesztésében és a közösségi közlekedési rendszer átalakításában.

Gödi különleges gazdasági övezettel kapcsolatos feladatok

Magyarországon először Gödön jött létre különleges gazdasági övezet a 2020. évi LIX. törvény, illetve a 294/2020. (VI. 18.) Korm. rendelet alapján.

A Törvény 2. § (1) bekezdése alapján a különleges gazdasági övezet kijelöléséről szóló kormányrendeletben meghatározott területen fekvő, a települési önkormányzat tulajdonában álló forgalomképtelen, törzsvagyomba - a 3. § alapján a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvényben, valamint törvényben meghatározott kötelező közfeladat, különösen a településüzemeltetési közfeladat ellátását szolgáló, valamint a különleges gazdasági övezetben folytatott gazdasági tevékenység végzéséhez feltétlenül szükséges, annak közvetlen környezetébe - tartozó közterület, közpark, közút a különleges gazdasági övezet kijelöléséről szóló kormányrendelet hatálybalépésével a különleges gazdasági övezet fekvése szerinti megye megyei önkormányzata tulajdonába került.

A Korm. rendelet 2. melléklete szerint az alábbi ingatlanok kerültek a megyei önkormányzat tulajdonába:

Göd város közigazgatási területén elhelyezkedő, az ingatlan-nyilvántartás szerinti külterület 038, 039/108, 039/147, 039/75, 042/6, 046, 051, 054, 062/40, 063/1, 063/4, 075, 080, 082/2, 084/71, 086/10, 086/9, 048/10 és az ingatlan-nyilvántartás szerinti belterület 6425, 6468/8 helyrajzi számú ingatlanok.

A Törvény alapján Önkormányzatunk látja el a különleges gazdasági övezet fekvése szerinti települési önkormányzat számára törvényben meghatározott feladat- és hatáskört a különleges gazdasági övezet vonatkozásában.

A helyi közutak kezelése a Magyar Közút Nonprofit Zrt.-vel kötött szerződés alapján valósul meg.

A törvénnyel összhangban transzparens eljárásrend keretében gondoskodunk arról, hogy az övezetből származó adóbevétel elsősorban a Korm. rendeletben rögzített 4 településen kerüljön felhasználásra fejlesztési célokra, illetve egyéb szervezetek támogatására.

A törvény alapján kötelezően ellátandó feladatok mellett területfejlesztési szempontból a gazdasági övezetre, mint intézményre tekintünk, amely mintaértékű gazdasági együttműködés színtere lehet európai léptékben is. A területen megvalósuló gazdasági / vállalkozói tevékenységekkel kapcsolatos bármilyen megyei önkormányzati feladat ellátása, fejlesztés tervezése során helyi lakosság, a helyi közösségek érdekeit, az életminőség szempontjait is messzemenőig figyelembe vesszük.

Megyei értéktár

A magyar nemzeti értékek, köztük a hungarikumok megőrzendő és egyedülálló értékek, az összetartozás, az egység és a nemzeti tudat erősítése érdekében nemzetünk értékeit össze kell gyűjteni, dokumentálni, az értékeket ápolni, védelmezni és támogatni kell. A nemzeti értékeink védelme hozzájárul a nemzeti azonosság-tudat kialakulásához és megszilárdításához. A nemzeti értékek tárházát gazdagítják a magyarországi együtt élő népek, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségek.

Az értékeink ismerete, ápolása, továbbadása segítenek a helyi és megyei identitás megőrzésében, erősítésében, a helyi és megyei márkásításban, turisztikai jelentőségük, továbbá a gazdaságra is kihatásuk van.

Pest Megye Önkormányzatának Közgyűlése a 2012. októberi ülésén fogadta el a megyei értéktár létrehozásáról és a Megyei Értéktár Bizottság megalakításáról szóló előterjesztést. 2013. áprilisban megjelent a magyar nemzeti értékek és a hungarikumok gondozásáról szóló kormányrendelet, amely meghatározta a bizottság létrehozásának és működésének szabályait. 2020. július 1-től új kormányrendelet szabályozza az értéktár bizottságok munkáját. Az új rendelet pontosabban szabályozza azoknak az értékeknek az értéktárba felvételét, ahol a településen nincs értéktár, továbbá külön kategóriaként megjelent a nemzetiséghez kapcsolódó értékek listája.

A megyei értéktárak a települések helyi jelentőséget meghaladó összegyűjtött értékeit tartalmazza. Az elmúlt hét évben a megyében lévő értékek jelentős része feltárássra került, a fő cél most már az, hogy ezeket az értékeket ismertté tegyünk, és megőrizzük.

A Megyei Értéktár Bizottság 10 főből áll, adminisztrációs, szervezési és háttérfeladatait a Pest Megyei Önkormányzati Hivatal Jegyzői Irodája látja el.

A magyar nemzeti értékek és a hungarikumok gondozásáról szóló 324/2020. (VII. 1.) Korm. rendelet 4. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően az értéktár bizottság működési szabályzatát a helyi önkormányzat képviselő-testülete határozza meg. Tekintettel arra, hogy a MÉB a közgyűlés bizottsága, alapvetően a Pest Megye Önkormányzatának Közgyűlése és szervei szervezeti és működési szabályzatáról szóló 13/2014. (XII. 08.) önkormányzati rendeletben (SZMSZ) előírtak az irányadóak a működésére a megfelelő eltérésekkel.

A MÉB munkája alapjaiban különbözik a közgyűlés egyéb bizottságainak munkájától, szerepe túlmutat az általános véleményező, döntés előkészítő feladatokon, mert jogszabály által ráruházott hatáskörénél fogva döntéseket hozhat.

A megyei értékeknek jelentős szerepe lehet abban, hogy a fiatalokat bevonja a hovatartozás megerősítésébe, a múlt értékeinek megőrzésébe a jövő nemzedékeinek.

A megyei önkormányzat minden évben pályázatot nyújt be az Agrárminisztérium által meghirdetett nemzeti értékek és hungarikumok gyűjtésének, népszerűsítésének, megismertetésének, megőrzésének és gondozásának támogatására. A pályázati lehetőséget felhasználva célunk, hogy fiatalokat bevonva népszerűsítsük a megyei értéktárat, továbbá kiadványok, kisfilmek által szélesebb körben is ismertté tegyünk megyénk értékeit.

Partnerség, koordináció

A területfejlesztésről és területrendezésről szóló törvény megyei koordinációról szóló pontja rendkívül széles körű feladatokat rögzít a megyei önkormányzat számára. Ezen feladatoknak a megye, mint területi önkormányzat csak akkor tud eleget tenni, ha kiterjedt, partnerkapcsolati hálóval rendelkezik.

A partnerség általános célja egy megyei szintű stratégiai társadalom- és gazdaságfejlesztés megalapozása, amelynek hatása kiterjed a területén működő vállalkozások, intézmények és szervezetek, illetve az itt élő emberek és közösségek irányába. Az együttműködések partneri kapcsolatainak kiépítése nélkül a megyei fejlesztési program nem hajtható végre megfelelő hatékonysággal. Ennek a partneri hálózatnak a kiépítése folyamatosan zajlik, és ebben a ciklusban is folytatni kívánjuk egyrészt a fejlesztési programok megvalósítása terén, másrészt a társadalmi és szakmai együttműködések javítása érdekében. A partnerség nem formális konzultáció, hanem a térségi és helyi fejlesztés, az innováció, a befektetés-ösztönzés, közszolgáltatások és a közintézmények fejlesztésének erőforrása.

Kiemelt megyei feladatként jelöljük meg ebben a ciklusban is a megyén belül egyrészt a jelentős gazdasági, turisztikai vagy más potenciállal bíró térségek fejlesztésével kapcsolatos koordinációt, a térségben érintett települések és más szereplők közötti párbeszéd és együttműködés szervezését, másrészt a megye leszakadó térségeire vonatkozó komplex fejlesztések megvalósítását, szintén az érintettekkel szoros partnerségben.

Tovább kívánjuk folytatni aktív részvételünket az Ipar 4.0 Nemzeti Technológiai Szövetségben, a Mesterséges Intelligencia Koalíció munkájában (beleértve az E-DIH konzorciumot), a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér Terület- és Gazdaságfejlesztési Klaszterben, a térségi fejlesztési tanácsokban és az európai területi társulásokban is.

Regionális Innovációs és vállalkozásfejlesztési ökoszisztéma szereplői

A megyei önkormányzat további lehetséges partnereinek köre igen széles. Erre a legjobb példa az innovációs ökoszisztéma, amit a vállalt feladatok és további eredmények alapján lehet majd rangsorolni.

A szakpolitikai intézkedések nagy hangsúlyt helyeznek az egyetemközpontú hálózatosodás, innovációs ökoszisztéma fejlesztésére. A Területi Innovációs Platformok, valamint a budapesti két tudományos park tekinthetők jelenleg vezérprojektnek, illetve a korábbi FIEK együttműködések. A felsőoktatási intézmények további kétoldalú, vagy többoldalú egyedi kapcsolatait is, beleértve az EIT hálózatot, érdemes figyelembe venni. A megye meghatározó felsőoktatási intézmények továbbra is a Szent István Egyetem, mely a megye szempontjából fontos, stratégiai területeken is vezető szereppel bír (agrár- és élelmiszergazdaság).

A Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal továbbra is meghatározó szereplője az innovációs ökoszisztémának, mely nem csak pályázatokon elérhető finanszírozást, de szolgáltatásokat is nyújt vállalkozások számára, és a jövőben ez a szerepvállalás várhatóan még erősebb is lesz.

A startup ökoszisztéma alapvetően a Hiventures köré szerveződik, beleértve a kockázati tőke és üzleti angyal szereplőket, mentorokat, akceleratorokat. Fontos szereplő még a Széchenyi Tőkealap is. Az EIT hálózaton keresztül is elérhető tőke, valamint együttfejlesztő partner.

A külgazdasági kapcsolatokat elsősorban a HEPA, HIPA és CED, a közvetlen brüsszeli források lehívását az MFK szervezetén keresztül támogatja a kormány, a partnerkeresésben az EEN hazai képviselete (Budapesten és Pest megyében a HEPA).

Technológiai szolgáltatásokat, szerződéses kutatási szolgáltatásokat nyújt (az egyetemek mellett) elsősorban a Bay Zoltán Alapítvány hálózata és a SZTAKI. Érdemes megemlíteni az Ipar 4.0 mintagyárak közül három olyat, ami Budapesten működik, valamint a BME Ipar 4.0 technológiai centrumot.

Továbbra is feladat a megyei gazdasági kamara (PMKIK), az országos kamara és egyes iparági szövetségek irányában a kapcsolatok erősítése.

A nagyvállalati részvétel elsősorban a kiemelt technológiai platformokon keresztül építhető tovább hatékonyan: MI Koalíció, 5G, Ipar 4.0 NTP, Mobilitás Platform – és általában a DJP platformok. A klaszter szervezetek tevékenysége Budapesten és Pest megyében egyelőre alacsony, a jövőben várhatóan fejlődik. Ebben az önkormányzat is szerepet vállalhat.

Az általános vállalkozásfejlesztés területén a piaci tanácsadás a meghatározó Budapesten és Pest megyében. A nonprofit vállalkozásfejlesztési szolgáltatásokat a Budapest Vállalkozásfejlesztési Közalapítvány, a SEED Kisvállalkozás-fejlesztési Alapítvány képviselik. A megyei vállalkozásfejlesztési alapítvány (PMVA) stratégiai partnere lehet az önkormányzatnak.

Az országban több közérdekű, támogatott vállalkozásfejlesztési szolgáltatás érhető el, mely a 2021-2027 időszakban is folytatódhat, immáron a megye területén is. Ilyen az MKIK Modern Vállalkozások Programja, a Vállalkozói Mentorprogram, exportfejlesztés, beszállítói programok. A szervezetekkel célszerű lesz erősíteni a kapcsolatokat.

Megyei klímaváltozási platform

Pest Megye Önkormányzata által a KEHOP-ból elnyert támogatásból megvalósított „Pest Megyei Klímastratégia kidolgozása és a Pest Megyei Éghajlatváltozási Platform létrehozása” című projekttel, megerősített partnerséggel segítette elő a klímaváltozással kapcsolatos szemléletformálást és tudásmegosztást.

A partnerségi viszony horizontális és vertikális kiterjedését is segítette a megyei klímaváltozási platform létrehozása. A platform révén széles körű térségi szereplői bevonással került kidolgozásra a Pest Megyei Klímastratégia. Az elkészült dokumentum célul tűzte ki, hogy a klímaváltozás hatékony kezelését a megyében tudatosan, tervezett módon a többi szakpolitikai törekvés figyelembe vételével kell megoldani mind a kibocsátások csökkentése, mind a várható káros hatásokhoz való alkalmazkodás, a felkészülés, mind pedig a szemléletformálás terén. A tevékenység fő célja mégis a megyei társadalmi gazdasági szereplők – így a lakosság, valamint a közintézményi és vállalkozói kör – érzékenyítése volt a klímaváltozással kapcsolatos kihívásokra. Ezt rendezvények szervezésével, konferenciák, workshopok, lakosság számára figyelemfelkeltő akciókkal, tanácsadással és a platform munkájával valósítottuk meg.

A partnerség fenntartásával, a platform további működtetésével kívánjuk elősegíteni a továbbiakban is a stratégiában megfogalmazott célokat.

Nemzetközi programokban való részvétel

A ciklus időszakának jelentős részében a már elnyert nemzetközi projektek megvalósulása kezdődik el, illetve folytatódik.

Az INTERREG Danube pályázati konstrukció keretében a BME vezető partnerségével megvalósuló DANUrB+ pályázatban a következő feladatokkal tervezünk:

- Folytatni a kutatást a Duna-menti településekre: bemutatni azok településszerkezetét és értékkinálatát, valamint a bevonható érintettek körét. Az előzmények és az újabb kutatás alapján egy átfogó kiadvány (Atlasz) készül a Duna-menti településekre.
- A területi tervezés módszertani fejlesztése: különös tekintettel a határ-menti települések sajátos helyzetére és a határon átnyúló együttműködésekre. Specifikus cél, hogy egyes kulturális örökségi elemek hasznosítására tervek készüljenek.
- Képzés, oktatás és érzékenyítés: iskolai programok szervezése, különös tekintettel a Duna-menti közösségek közös kulturális örökségének értékes, hasznosítható elemeire; Nemzetközi Duna Nap és a Duna-menti közösségek értékeinek népszerűsítése; KKV projektek, helyi

termékek és térségi együttműködések fejlesztése; a Duna-menti értékek turisztikai promóciója.

Az EuropeAID keretprogramjának keretében támogatott "Foodwave" projekt az egészséges ételmiszerrel, illetve tágabban a fenntartható ételmiszertermeléssel kapcsolatos kampány szervezését célozza. A projektben kifejezetten olyan tevékenységet tervezünk megvalósítani, ami a közösségek bevonását, a fiatalok megszólítását célozza, és hozzáadott értéket jelent, például a vidékfejlesztési célok között is támogatott rövid ellátási láncok (ún. REL) fejlesztéseknek. A projektben a Milánó Város Önkormányzata által vezetett széleskörű partnerségben veszünk részt.

Az „Európa a polgárokért” program keretében megvalósuló NET4EU projekt keretében 4 fiataloknak szóló helyi rendezvényt, egy nemzetközi projekt találkozót és vitát, illetve egy uniós fejlesztésből megvalósult helyi projekt bemutatását kell Pest Megye Önkormányzatának megszerveznie. A program keretében részt kell venni legalább hat fővel a projekt nemzetközi találkozóin és európai vitáin.

A 2021-től induló INTERREG programokban nemzetközi partnerségben ismételten indulni kívánunk, azonban a programokról jelenleg részletes információk még nem állnak rendelkezésre.

Az európai kezdeményezések mentén, a vonatkozó feladatoktól függően tovább bővíthetnek az önkormányzat külkapcsolatai. A digitális innovációs központok fejlesztésének például kifejezett célja az európai szintű E-DIH hálózat létrehozása. A RIS3 tervezési keretek között még nem, de ha létrejön a vállalati és intézményi partnerségen alapuló RIS3 irányítási rendszer, akkor az így létrejött keretek már lehetőséget nyújtanak az európai S3 platformokhoz való kapcsolódásra (S3 tematikus platformok: ipari modernizáció, energia és klíma, agrár- és ételmiszeripar). A közvetlenül pályázható források: Horizont, INTERREG, DEP és további keretprogramok esetében is bővíthet a 2021-2027 időszakban az olyan pályázatok köre, melyek révén az önkormányzat eredményesen bővítheti tevékenységét az európai szakmai programokban. Mindez elsősorban a 2021-2027 tervezés által meghatározott elvi lehetőség, aminek értékelésére a jövő évben lesz majd igazán mód.

Külügyi tevékenység

A megyei önkormányzat jelenleg élő külügyi kapcsolatai:

Hagyományos európai kapcsolatok:

- Ludwigsburg Járás (Németország)
- Mazóviai Vajdaság (Lengyelország)
- Tengermellék-Hegyvidék megye (Horvátország)
- Bohémia régió (Csehország)

Határon átnyúló, illetve európai területi társulások útján fennálló kapcsolatok:

- Hargita megye
- Nyitra megye
- Pozsony megye
- Nagyszombat megye

Kínai tartományi kapcsolatok:

- Shandong
- Csungking

- Szecsuán
- Hubei
- Hebei
- Hainan
- Ningxia

Külvügi tevékenységünk során a meglévő külkapcsolatok további ápolására törekszünk. A jelenleg meglévő, hosszú távú múltra visszatekintő programokat (pl. német-magyar cserediák táborok) ebben is ciklusban is fenn kívánjuk tartani, és lehetőség szerint újabb programokkal szélesíteni.

A nemzetközi pályázati lehetőségek (pl. INTERREG) partnerségének kiépítése során előnyben részesítjük a már jól bejáratott partneri kapcsolatainkat. Továbbra is törekszünk arra, hogy a külkapcsolatokat összekössük a gazdaságfejlesztési céljainkkal, illetve a befektetés-ösztönzéssel.

A partnerek körét más országokból is szélesíteni kívánjuk. Az éves külvügi tevékenységekről külvügi terv, illetve beszámoló készül a közgyűlés részére.

Megyei sport

A magyar sport jövője érdekében az állam, az önkormányzatok, valamint a civil szféra együttműködésével megvalósítandó egyik legfontosabb célkitűzés megteremteni az élethosszig tartó rendszeres mozgás, sportolás, valamint a mindennapos testedzés, testmozgás, testnevelés személyi, létesítménybeli, jogi és gazdasági feltételét, hogy az emberek akarjanak és tudjanak rendszeresen sportolni, hiszen élhető Magyarország megteremtése csak egészséges társadalommal képzelhető el.

Ebben a ciklusban Pest Megye Önkormányzatának továbbra is szerepet kell vállalnia a Nemzeti Sportstratégia végrehajtásában, hiszen a sportolás kiemelkedően hozzájárul a népesség mentális és fizikai egészségi állapotának javításához, és sajátos funkciói révén eszköz az egészséges társadalom megteremtéséhez, a közösségi kapcsolatok fejlesztéséhez, a népesség gazdasági aktivitásának előmozdításához, a nemzeti értékek és az önbecsülés erősítéséhez, az esélyegyenlőség javításához.

A sport kulturális érték is, mely számos területen tetten érhető, eseményei turisztikai vonzerőt is jelentenek. Rendezvényei felkeltik a figyelmet, szabadidősport programjai szó szerint megmozgatják társadalmunkat, miközben a sport szociális hálót teremt a legelesettebbeknek is. A sport értéke nem csupán a versenyeredményekben jelenik meg, hanem abban a késztetésben is, amit a versenysportolók sikerei jelentenek a közösség, elsősorban a gyermekek számára.

Az Önkormányzat kiemelt feladatai a 2024-ig tartó ciklusban:

- Pest Megye Önkormányzata, a sportról szóló törvényben foglaltak szellemében, ebben a ciklusban is kiemelten fontos feladatának tekinti a megye testnevelésének és sportjának fejlesztését, elősegítve az egészséges életmód és a szabadidősport feltételeinek megteremtését.
- Továbbra is kiemelt cél a sportági és iskolai területi versenyrendszerek kialakításának és működtetésének támogatása, különös tekintettel az utánpótláskorúak sportjára, valamint a szabadidős/rekreációs sportokra.
- Ebben a ciklusban is megrendezzük, illetve támogatjuk a kiemelt eseményeket, mint pl. a Sportkarácsony ünnepség, ahol díjazzuk az adott évben kiváló eredményeket elérő sportolókat, azok szervezeteit, mind a versenysportban, mind a szabadidő vagy a fogyatékkal élők sportjában.
- Pest Megye Önkormányzata közreműködik a sportszakemberek képzésében és továbbképzésében.

- Az Önkormányzat honlapján a verseny és szabadidősport megyei hírei továbbra is rendszeresen megjelennek, ezzel segítve a sportági szövetségek és egyesületek működését, rendezvényeik sikeres lebonyolítását, a sport népszerűsítését.
- Az Önkormányzat szoros kapcsolatot kíván tartani a települési önkormányzatokkal, a megyénkben működő sportági szövetségekkel és sportegyesületekkel, az érintett állami szervekkel. Munkatársaink révén minél több rendezvényen, versenyen részt kívánunk venni, az Önkormányzat nevében különdíjakat ajánlunk fel, ezzel is elismerve, motiválva a jól működő általános és középiskolákat, egyesületeket, kiváló versenyzőket.
- Az Önkormányzat lehetőségeihez mérten támogatja a megyei iskolák, egyesületek sportolójának részvételét nemzetközi versenyeken, találkozókön. Ösztönzi a sportágak szövetségeit abban, hogy minél több színvonalas országos, esetleg nemzetközi versenyt, bajnokságot rendezzenek Pest megyében.
- A Hivatal továbbra is ellátja a jogszabályban előírt nemzeti sportinformációs adatszolgáltatással összefüggő területi feladatokat.

Gazdálkodási feladatok

Pest Megye Önkormányzata (beleértve a Pest Megyei Önkormányzati Hivatalt) gazdálkodásának alapja az éves költségvetés. A költségvetés készítésének és elfogadásának jogi háttere jól szabályozott és megalapozott folyamat. Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) rendelkezései szerint a megyei önkormányzat a költségvetését, zárszámadását rendeletben állapítja meg. A jegyző által elkészített rendelettervezetet a közgyűlés elnöke nyújtja be a Közgyűlésnek. A költségvetés esetében a központi költségvetési törvény kihirdetését követő negyvenötödik napig, a zárszámadás esetében úgy, hogy a beterjesztést követő harminc napon belül, de legkésőbb a költségvetési évet követő ötödik hónap utolsó napjáig hatályba lépjen. A költségvetés készítésének speciális szabálya, hogy hiánnyal nem lehet tervezni, azaz deficitet költségvetést elfogadni, továbbá a hitelfelvételnek is korlátai vannak.

A tervezés sorrendje, hogy először a forrás (bevételi) oldalt kell feltérképezni. Az eredeti előirányzatok között elsősorban azokat a tételeket szerepeltetni, amelyek teljes biztonsággal beérkeznek, illetve az előző év, évek tapasztalatai szerint nagyon kis kockázattal kel számolni beérkezésük elmaradásával. Ez a központi költségvetésből kapott működési támogatás, illetve a saját működési bevételek. A bevételi oldalt év közben növelhetik a központi költségvetésből, illetve Európai Unió forrásból pályázati úton kapott források. Ezek a támogatási szerződés megkötése vagy a támogatói okirat rendelkezésre állását követően módosításként kerülnek be az éves költségvetésbe. A támogatások elszámolásával egy sajátos forrás is keletkezik, mivel többségükben a kitűzött pályázati cél végrehajtásában résztvevők személyi juttatása részben feltüntethető az elszámolásban. A kiadási oldalon jelentkező ilyen jellegű megtakarítás jelenti ezt a sajátos forrást és növeli a szabad források összegét.

A bevételek megtervezését követően lehet foglalkozni a kiadási oldallal. Az alapelv itt is hasonló, vannak állandó (kötelező) és eseti (nem kötelező) elemek. A kötelező kiadási elemek, amelyek a megyei önkormányzat jogszabályban előírt kötelező feladatainak ellátásához szükségesek, ezek:

- A Közgyűlés és szervei működésének személyi és tárgyi feltételeinek biztosítása,
- A Pest Megyei Önkormányzati Hivatal Működésének személyi és tárgyi feltételeinek biztosítása,
- A megyei önkormányzat tulajdonában, illetve tulajdonosi részesedésével működő gazdasági társaságok gazdálkodási egyensúlyának biztosítása,
- Egyéb ágazati jogszabályban előírt megyei önkormányzati feladat.

Az állandó (kötelező) feladatok megtervezését követően lehet sort keríteni az az eseti (nem kötelező) feladatok kiadási tételeire. Itt szintén van egy speciális tervezési szabály, hogy csak abban az esetben

vállhatók nem kötelező önkormányzati feladat, ha az nem veszélyezteti a kötelező feladatok ellátását. Az eseti feladatok között is vannak olyan kiadási tételek, amelyek önkormányzati rendelet vagy határozat alapján bizony évenkénti ismétlődést mutatnak (pl. támogatások, külkapcsolatok).

Az előzőekben felsorolt kiadások megjelenési formája rendkívül sokrétű. A kiadások tényleges teljesítése többféleképpen történik meg, ezek a költségvetés kiemelt előirányzatai:

- Személyi juttatások és a hozzá kapcsolódó munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó,
- Dologi kiadások,
- Egyéb működési célú kiadások, támogatások,
- Beruházások, felújítások,
- Tartalék.

A tartalék képzése különösen fontos, az előre nem tervezett kiadásokra, vis maior helyzetek kezelésére, esetleges bevétel kiesések pótlására általános tartalékot kell képezni.

A költségvetési mérleg egyensúlyának megteremtése után, következik a tényleges folyamatok realizálása, azaz a költségvetés végrehajtása. Még a tervezés közben, de elsősorban a végrehajtás során, nagyon lényeges szempont a pozitív likviditás állandósítása. A költségvetési számlákon rendelkezésre álló és felhasználható pénzeszközök naprakészen biztosítják a kiadások teljesítését.

A költségvetés végrehajtása során elsősorban a kitűzött célok elérése, a meghatározott feladatok elvégzése, azaz a rendelkezésre álló költségvetési keretek felhasználása. Ezt a folyamatot végig a szabályozottság, költségtakarékosság, költséghatékonyság elvének kell kísérni.

A kiadások teljesítésének alapelvei:

- A szabályozottság - a jogszabályok és belső szabályzatok szerinti, kötelezettségvállalásra, pénzügyi ellenjegyzésre, teljesítésigazolásra, utalványozásra vonatkozó előírások maradéktalan betartása,
- A takarékoság – erre törekedni szükséges, ez azonban nem hátráltathatja a feladatok ellátását,
- A költséghatékonyság - a legjobb ajánlat kiválasztása, közbeszerzés és a belső szabályzat alapján történő beszerzés szabályainak alkalmazásával.

A gazdasági folyamatok nyomon követése, a gazdálkodási események rögzítése a költségvetési számviteli feladata. A bevételek és kiadások rovatonkénti nyilvántartása és abból megbízható valós kép adása, megbízható információk szolgáltatása a döntéshozók számára adja a biztonságot a gazdálkodás során. A jogszabályok pontosan szabályozzák az információ szolgáltatás tartalmát és időpontjait. Ez havi, negyedéves bontásban, illetve a Közgyűlés elé terjesztett zárszámadás keretében történik.

A gazdálkodás folyamatának rögzítését, a gazdasági események számvitelét, az ASP informatikai rendszer segítségével, a Pest Megyei Önkormányzati Hivatal végzi.

Az önkormányzat gazdálkodásának ellenőrzését külső és belső szervezetek végezhetik. Az Állami Számvevőszék, a kormányzati ellenőrzési szervek, a Magyar Államkincstár külső szervezetként tarthat ellenőrzést. Az önkormányzati szervezetrendszeren belül a jegyző köteles gondoskodni a belső ellenőrzés működtetéséről, ezen felül a pénzügyi bizottságnak van a Möt.-ben meghatározott ellenőrzési jogköre.

Nemzetiségi önkormányzatokkal kapcsolatos feladatok

A megyei önkormányzat törvényből eredő kötelezettsége a megyei nemzetiségi önkormányzatok munkájának segítése és a testületi működés feltételeinek biztosítása. A megyei önkormányzat a nemzetiségekkel kötött együttműködési megállapodás alapján biztosítja az öt (német, roma, román, szerb, szlovák) nemzetiség működési feltételei biztosítását, a működéssel kapcsolatos igazgatási, gazdasági feladatok végrehajtását. Az önkormányzat partnerként tekint a nemzetiségi önkormányzatokra, pályázati együttműködés keretében próbáljuk segíteni munkájukat.